

# *L'adequació quotidiana*

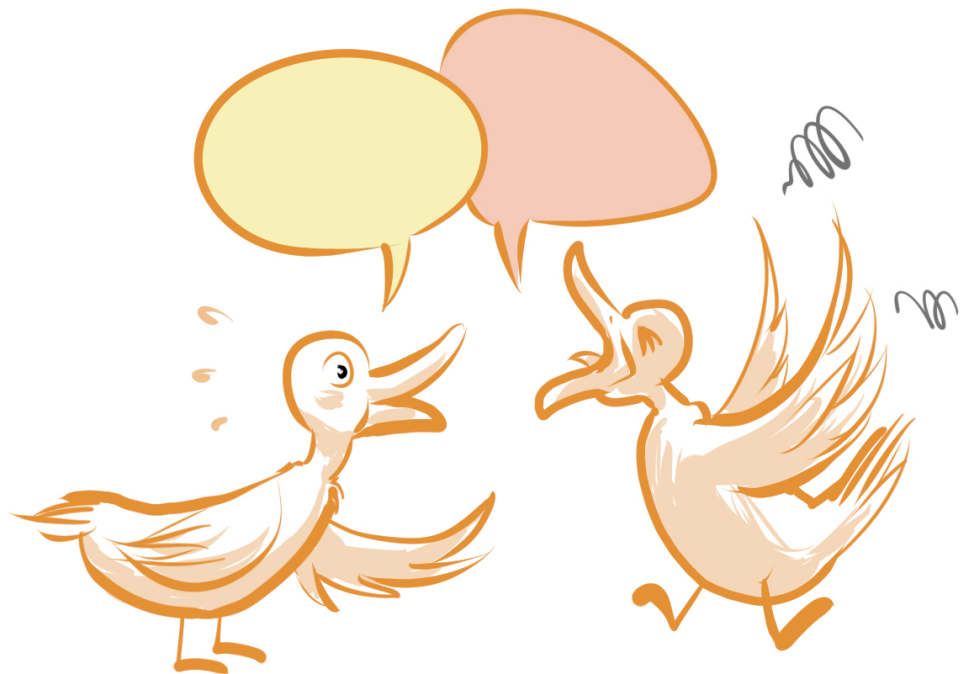
**No t'empassis la llengua!**



**Una proposta didàctica per treballar l'adequació a l'ESO**

**Autor del treball: Joan Puig Moré | Tutora del treball: Iolanda Traver Vidal**  
Màster de Formació del Professorat de Secundària Obligatòria i Batxillerat, Formació Professional i Ensenyament d'Idiomes (Especialitat en Llengua i Literatura Catalana)  
TREBALL DE FI DE MÀSTER (CURS 2016-17) - UNIVERSITAT DE BARCELONA





Vull fer constar un agraïment al professorat adequat: l'Àngels Moré, en Jesús Delgado, la Montse Llompart, en Jordi Codony, la Pilar Acín, en Joan Corbalán, la Montserrat Mas, l'Antonio Contreras, la Montserrat Urgell i l'Eduard Banqueri.

També a en Quim Pratsobreroca, el meu tutor de centre durant el Pràcticum, l'experiència del qual m'ha servit de referència durant la confecció del TFM, i a tota la tropa que m'ha acompanyat durant el viatge.

# L'adequació quotidiana

## No t'empassis la llengua!

Una proposta didàctica per treballar l'adequació a ESO

### Resum. *Abstract*

Durant l'etapa de secundària massa sovint l'alumnat afronta amb desinterès tot allò relacionat amb l'adequació del discurs. Però en un món on la comunicació marca el nostre dia a dia, cal que els nostres adolescents prenguin consciència de tots els recursos que tenen a l'abast per comunicar-se. De la mateixa manera que escullen com es vesteixen, han de prendre consciència sobre com es comuniquen. Aquesta proposta recull quatre seqüències didàctiques que treballen l'adequació, els registres, la tipologia, el lèxic o la formalitat amb diferents graus d'intensitat, una per a cada curs de l'ESO, d'una manera continuada d'un curs a l'altre. Cada seqüència recupera part de l'anterior i amplia i aprofundeix en cada aspecte, combinant activitats de síntesi orals amb activitats escrites i de reflexió sobre la comunicació.

**PARAULES CLAU:** Educació Secundària Obligatoria, comunicació, aprendre a aprendre, adequació, formalitat, lèxic

*During Secondary school, students too often face with indifference all that revolves around communication adequacy. In a world where everybody is communicating more every time, our teenagers should be aware of all available resources they could use. Not only to choose what to wear, but also how are they speaking or writing. This project presents four didactic sequences, one for each year of Secondary school, to work adequacy, spoken or written competence, typology of the text, vocabulary or formality, with varying degrees of intensity, one per year, in a continuum. Each sequence parts from the previous theory but broadens and deepens it, combining oral, written and reflective activities around communication.*

**KEYWORDS:** Secondary School, communication, learning to learn, adequacy, formality, vocabulary

# Índex

---

<b>1. Introducció. <i>La noia que va llençar els diners</i></b>	pàg. 4
1.1 Un cas inspirador	pàg. 5
<b>2. Marc teòric. <i>Apreciar la complexitat</i></b>	pàg. 6
2.1 L'empobriment de la llengua	pàg. 6
2.2 Les TIC a judici	pàg. 8
2.3 El context d'ESO	pàg. 10
2.4 Interdisciplinarietat	pàg. 11
<b>3. Proposta pràctica. <i>L'adequació quotidiana</i></b>	pàg. 12
3.1 Context del centre	pàg. 12
3.2 Àrees i objectius didàctics.	pàg. 14
3.3 <i>L'argument adequat</i> (1r d'ESO)	pàg. 14
3.3.1 Continguts	pàg. 14
3.3.2 Sessions i activitats	pàg. 14
3.4 <i>Els subtítols adequats</i> (2n d'ESO)	pàg. 18
3.4.1 Continguts	pàg. 18
3.4.2 Sessions i activitats	pàg. 19
3.5 <i>Un negoci adequat</i> (3r d'ESO)	pàg. 24
3.5.1 Continguts	pàg. 24
3.5.2 Sessions i activitats	pàg. 24
3.6 <i>L'entrevista adequada</i> (4t d'ESO).	pàg. 28
3.6.1 Continguts	pàg. 28
3.6.2 Sessions i activitats	pàg. 29
3.7 L'avaluació.	pàg. 33
<b>4. Limitacions i conclusions. <i>Sobretot, flexibilitat</i></b>	pàg. 34
4.1 Aspectes a tenir en compte	pàg. 35
4.2 Altres línies a desenvolupar	pàg. 36
<b>5. Reflexions. <i>Ensenyar a aprendre</i></b>	pàg. 36
<b>6. Recursos utilitzats. <i>Documentació de consulta</i></b>	pàg. 38
<b>7. Annexos. <i>Alguna pregunta més?</i></b>	pàg. 41

---

## 1. Introducció. *La noia que va llençar els diners*

Durant les meves pràctiques al centre de secundària vaig observar la problemàtica de l'empobriment de recursos lingüístics de bona part de l'alumnat. Un fet que em va cridar l'atenció va ser com molts alumnes es dirigien amb el mateix tracte i col·loquialisme tant als companys d'aula com al docent (en algun cas fins i tot per falta-li al respecte<sup>1</sup>). La problemàtica que se m'evidenciava és que el llenguatge de l'alumnat d'Ensenyament Secundari Obligatori (ESO) majoritàriament se saltava registres i convencions, per refugiar-se en una mena d'estàndard informal usat a tota situació comunicativa, amb lleugers matisos.

D'entrada aquest fet no hauria de tenir més importància ja que l'institut és una etapa formativa de transició<sup>2</sup>, i les eines que hi adquiriran ja les empraran en el futur. Això diu la teoria i és el que ens acabem creient. Però la realitat del centre on vaig estar és que, tot i l'apogeu de les pantalles<sup>3</sup> i el caràcter digital de la majoria dels nostres adolescents, a les aules la llengua no sempre té el prestigi que li pertocaria. Les noves generacions es comuniquen a través de la llengua mitjançant plataformes electròniques, però en general encara hi ha una impressió de desprestigi pel que fa al seu aprenentatge. Sembla que només acceptin la naturalesa de la llengua des d'un punt de vista tècnic: quelcom ràpid, efectiu, fàcil, immediat i còmode, amb una visió eminentment funcional. Majoritàriament es deixa de banda el fet que sigui una eina fonamental per a la resta d'àmbits<sup>4</sup>, que va més enllà d'una aplicació pràctica i que, a més a més, ofereix un ric ventall de matisos i possibilitats.

### APUNT AL MARGE

“Jo sóc de ciències”

*En una de les aules on vaig fer pràctiques de docència em vaig trobar el cas simptomàtic d'un alumne de 2n d'ESO d'escriptura desmenjada, que afirmava que no li calia escriure bé ni saber-se explicar perquè ell era de ciències. Amb pocs minuts vam trobar exemples amb tota la classe de la quantitat de situacions comunicatives que podria acabar havent d'afrontar i per la qual cosa li aniria bé tenir certa celeritat amb la llengua (elaboració d'informes, impartició de classes, comprensió de contractes, presentacions en públic, coordinació de grups humans, etc). L'alumne no va contradir cap argument i va acceptar el sermó, pacientment, retirant el seu comentari. Al llarg de les pràctiques vaig constatar amb goig que l'alumne d'ESO tenia una ortografia més acurada que algun de 2n de Batxillerat.*

<sup>1</sup> En realitat això últim succeí en un o dos casos aïllats, centralitzant-se en alumnat conflictiu específic.

<sup>2</sup> De transició “hacia formas más potentes y autónomas de comportamiento” (Onrubia, 2000).

<sup>3</sup> La comunicació sincrònica constant mitjançant terminals i dispositius tecnològics, majoritàriament escrita.

<sup>4</sup> Transversal, no cal dir-ho.

Aquesta rutina desdenyosa a secundària vers l'ús de la llengua<sup>5</sup> hauria de mirar de trencar-se el més aviat possible. No tant perquè l'alumnat canviï per art de màgia la seva actitud i es dirigeixi amb més educació als docents<sup>6</sup> durant la resta de l'etapa, sinó perquè prengui consciència de la importància d'allò que comunica. La societat actual viu de la comunicació, i per molt que costi, han d'aprendre a desenvolupar els seus recursos, conèixer-los i saber fer-los servir quan la situació ho requereixi. Si com a docents ja ens està bé que es dirigeixin a nosaltres amb proximitat no hi ha problema, però l'important és que quan acabin la seva formació tinguin clar on localitzar els recursos que necessiten per afrontar una entrevista de feina, ampliar el seu vocabulari o redactar una producció textual en condicions.

## 1.1 Un cas inspirador

Entre pràctiques va néixer la meva filla. En aquest context un dia vaig fer cap a la inauguració d'una botiga de complements per a nadons. La propietària era una noia de vint-i-pocs anys, amb estudis d'ESO completats al mateix centre on jo feia les pràctiques com a docent. El negoci era una inversió familiar: la mare de la noia hi havia posat diners, i simbolitzava l'inici d'un projecte personal ambiciós a través del qual acabaria formant-se una escola de dia per nadons. Orgullosa i enèrgica, la nostra amfitriona ens mostrava a la possible clientela<sup>7</sup> els seus recursos i productes estrella, però al cap d'uns minuts la seva empenta no aconseguia dissimular una evident manca de vocabulari. També el to amigable que professava derivava massa cap a un registre informal un xic enutjós i simplista, lluny de la professionalitat amb el qual una persona espera atendre les necessitats dels seus fills. Mitja hora més tard bona part de la seva audiència havia perdut l'interès i semblava que l'ímpetu de la noia ja no servia per atreure noves atencions.

La botiga va aguantar alguns mesos oberta però va acabar tancant per falta de clientela. Ignoro si hi va haver algun altre motiu del seu tancament perquè vam perdre-hi el contacte per falta d'interès. Ara bé, quan en parlàvem amb altres famílies tothom evidenciava un fet: «És que aquella noia parlava com si tingués 15 anys!»

Segurament "aquella noia" tenia les coses més clares del que creïem (també ens va explicar que tenia previst reprendre la seva formació i que volia especialitzar-se en treballs amb nadons). El problema és que no va inspirar-nos confiança. Ella no tenia consciència de la situació comunicativa on es trobava, o no li va donar la més mínima importància, i la llengua tenia un paper important: s'hi jugava una inversió familiar!

Per això parteixo d'aquesta necessitat: conscienciar de la importància de la comunicació.

---

<sup>5</sup> Majoritària, en tot cas. Sempre hi ha alumnes excel·lents a totes les àrees, incloent les llengües.

<sup>6</sup> Que no seria pas una conseqüència desagradable, precisament.

<sup>7</sup> La mitjana d'edat de la qual rondava els 29 anys.

## 2. Marc teòric. *Apreciar la complexitat*

Per assolir el nostre objectiu hi ha molts punts de partida però l'important és trobar una forma pràctica, amb exemples sortits de l'entorn real. Per tal que una seqüència didàctica tregui el seu màxim rendiment, l'alumnat ha de poder-hi localitzar aspectes pròxims al seu entorn<sup>8</sup>, i que ho pugui relacionar directament amb allò que passa fora de l'institut. Amb aquestes premisses arrenquen els fonaments de la proposta.

L'objectiu de voler conscienciar de la importància de la comunicació fa referència, lògicament, a la comunicació mitjançant la llengua (tant escrita com oral). En un entorn globalitzat on l'individualisme impera, la llengua es pot presentar com una part més de la pròpia identitat, amb un caràcter social predominant (més enllà de motivacions polítiques o ideològiques). La llengua és un sistema propi de la comunicació humana, i de la mateixa manera que es dedica temps a trobar a l'armari aquella peça de roba adient, la llengua mereix com a mínim la mateixa passió. L'objectiu final, però, no és tant que l'alumnat s'obsessioni o "agafi manies" amb la seva parla, sinó que descobreixi els matisos que ofereix la llengua i valori la importància d'unes eines a les quals pugui recórrer quan en precisi.

### 2.1 L'empobriment de la llengua

Es parteix del fet que el llenguatge tendeix a la simplicitat, als resultats immediats i a una certa pobresa lèxica, en termes generals.

*Les causes comunes que afavoreixen l'esmentada situació són diverses però podem destacar-ne algunes que són evidents, com ara la pèrdua o finalització de diferents activitats humanes, ja que amb la desaparició de l'activitat desapareix la necessitat de designar-la i de designar el seu context. D'altra banda hi ha l'empobriment de les relacions de les persones amb el seu entorn i conseqüentment hi ha un empobriment del llenguatge concret que el designa. [...]*

*Hi ha també la cultura de les xarxes socials que contribueix a l'empobriment lingüístic perquè requereix d'una enorme economia i uniformitat del llenguatge, per la qual cosa s'utilitzen abreviatures, símbols, etc.<sup>9</sup>*

La tendència a la simplificació i la flexibilitat és una evidència<sup>10</sup>. A la pràctica això significa una pèrdua de lèxic i de varietat d'estructures, així com el recolzament excessiu en mots crossa específics. A més, convé no oblidar els efectes de la influència de les llengües veïnes —el castellà en el cas del català— o fins i tot les llengües mediàtiques —el cas evident de l'anglès, que fins i tot ha creat noves

---

<sup>8</sup> Joan Marc Ramos (2012)

<sup>9</sup> Carme Miquel (2017)

<sup>10</sup> La normativa s'intenta adaptar, a la seva manera, atrapant els usos de les seves llengües. Com es reflecteix al cas recent de la supressió de diacrítics per part de l'IEC:

<http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/ocio-y-cultura/>

Com a complement, un comentari de 1995 sobre el risc de simplificació latent en el cas del castellà:

[http://elpais.com/diario/1995/06/05/cultura/802303202\\_850215.html](http://elpais.com/diario/1995/06/05/cultura/802303202_850215.html)

expressions que han entrat a través del doblatge del cinema<sup>11</sup> i, més recentment, mitjançant els usos de les Tecnologies de la Informació i la Comunicació (TIC). Acabem optant per escollir la fórmula que ens és més fàcil o que hem sentit més, sense aturar-nos a pensar si és la idònia. La llei del mínim esforç.

*El desinterés por el uso correcto de la lengua es cada vez mayor. Parece mayor el interés por comprar [libros de divulgación sobre lengua o diccionarios] que por leer y aceptar. Claro que es más fácil comprarse un código de circulación que conducir bien.*<sup>12</sup>

A més, centrant-se en l'entorn juvenil, hi ha un munt de formes que marquen el parlar dels adolescents, sempre a la recerca de la seva pròpia identitat i reafirmant-se en contraposició al món adult, les formes del qual ja adoptaran en el futur<sup>13</sup>. Paradoxalment, molts estudis reconeixen que l'adolescència s'ha allargat per sobre i per sota del seu llindar convencional, apropiant-se de part de la infantesa i de la vida adulta<sup>14</sup>, de manera que el tarannà després, nostàlgic i rebel d'aquesta etapa pot seguir present durant anys de la considerada "vida adulta"<sup>15</sup>, sense ànims de mitigar-se (i mantenint, per tant, les mancances lingüístiques adolescents durant més temps del que seria idoni<sup>16</sup>).

Per tot això, el repte que sorgeix és posar de relleu la significança de la llengua a ulls adolescents, tot allò que es pot dir i que possibilita, per més que ara es decideixi conscientment fer-ne un ús concret i no pas un altre. Es tracta d'aprendre a aprendre el que es pot necessitar, conèixer la versatilitat dels escrits que hi ha a l'entorn<sup>17</sup>, sense la necessitat de clamar al cel o prendre posicions retrògrades maquillades de transgressió<sup>18</sup>.

---

<sup>11</sup> Molts adolescents de finals dels 90 van assimilar expressions "patear culos" o la paraula "pavos" referint-se a diners, com a herència de les traduccions que ens arribaven a través del cinema. Alguns comentaris d'aquest sucós article sobre el doblatge espanyol de grolleries al cinema en fa esment: <https://enlalunadebabel.com/2012/12/10/el-traductor-insolente-traducir-el-lenguaje-soez>

<sup>12</sup> Fernando Lázaro Carreter, citat per Javier Rodríguez Marcos, destacava el 2001 que els mitjans tenien bona part de culpa de l'empobriment de la llengua, i que hi havia més interès a aparentar que no pas a escriure bé:

[http://elpais.com/diario/2001/10/13/babelia/1002929950\\_850215.html](http://elpais.com/diario/2001/10/13/babelia/1002929950_850215.html)

<sup>13</sup> Dues opinions del claustre de la Universitat Complutense de Madrid recollides pel periodista Eduardo Palacios el 2008: d'una banda Ana María Vígara assegura que els joves aprenen l'estàndard i el seu propi però només utilitzen el que necessiten; mentre Francisco Reyes afirma que el vocabulari cada cop és més pobre i la incultura augmenta a causa del sistema educatiu i les noves tecnologies.

[http://www.elconfidencial.com/archivo/2008/04/07/26\\_filologos\\_discrepan\\_sobre\\_jerga\\_joven\\_empobrece\\_enriquece\\_espanol.html](http://www.elconfidencial.com/archivo/2008/04/07/26_filologos_discrepan_sobre_jerga_joven_empobrece_enriquece_espanol.html)

<sup>14</sup> Dos articles més a considerar, sobre aquest aspecte:

[http://www.bbc.com/mundo/noticias/2013/09/130925\\_salud\\_25\\_frontera\\_madurez\\_adolescentes\\_ap](http://www.bbc.com/mundo/noticias/2013/09/130925_salud_25_frontera_madurez_adolescentes_ap)

[http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/05/18/actualidad/1368891901\\_779846.html](http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/05/18/actualidad/1368891901_779846.html)

<sup>15</sup> Pel que fa a l'adolescència perllongada també hi tenen a veure el canvi de rols a les famílies, la inseguretat laboral actual i els contextos culturals, entre molts altres factors (Grasciela Moreschi, 2008).

<sup>16</sup> No es tracta d'imposar una varietat més formal per comunicar-se, sinó de reflexionar sobre la importància de controlar la diversitat de registres existents i saber-hi treballar per desenvolupar-se en el dia a dia de l'etapa adulta (burocràcia, tractes laborals, produccions textuais eventuais, etc).

<sup>17</sup> «Hay que saber para qué sirve cada uno de estos escritos, cómo se usa, qué valor tiene, con qué actitud y predisposición debemos leerlo y qué relación tiene con el día a día en la comunidad.» (Daniel Cassany, 2008)

<sup>18</sup> Un exemple a debatre pel que fa a aquesta dicotomia pot ser una campanya de la RAE (de 2016) a través de la qual es vol criticar l'ús d'anglicismes a la publicitat:

<https://www.youtube.com/watch?v=JBEomBoXmTw>

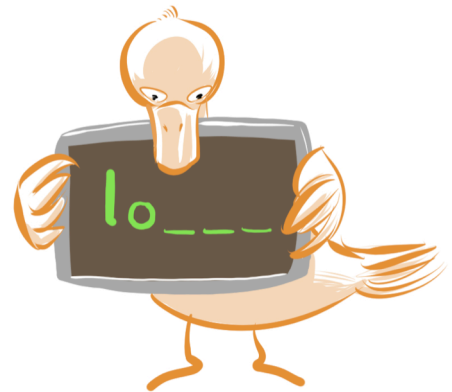


*Una persona que cuida la lengua piensa mejor, se expresa mejor, defiende mejor sus derechos. Tiene mayor capacidad de matizar, de que no lo engañen.*<sup>19</sup>

Massa sovint l'alumnat de secundària interpreta l'assignatura de llengua com una jungla de normatives a franquejar; un tedi que no convida a trobar-li un ús proper. Es perd de vista l'objectiu final de tota llengua: la comunicació. L'assimilació per bona part de l'alumnat d'una mena d'estàndard informal que empren com a eina principal de comunicació comporta un rovellament de l'espectre comunicatiu individual. Ja no es tracta de diferenciar sobre quina parla és vàlida i quina no<sup>20</sup>. Darrere de tot sempre hi ha les interaccions socials i, en el fons, l'emoció del propi individu. La llengua és una representació de la realitat, una forma de percebre el món. Tant important és la llengua de formació com la llengua que es parla a casa. Aprendre a entendre la versatilitat d'una llengua en última instància és respectar-la i arribar-la a extrapolar a la diversitat de llengües que l'envolten<sup>21</sup>.

## 2.2 Les TIC a judici

El 1969, Charley Kline, un estudiant de la Universitat de Califòrnia de Los Angeles (UCLA), va enviar el que es considera el primer missatge transmès entre ordinadors: el receptor es trobava a l'Institut d'Investigació d'Standford, a Francisco (SRI). La paraula escollida era "login", però a causa d'un problema de memòria dels dispositius només es van rebre les dues primeres lletres: "lo". (Potser era un presagi de l'economia del llenguatge que imperaria amb el nou model.) I els avenços no van parar: al llarg dels anys 70 i 80 es van anar desenvolupant els primers sistemes de xat i de missatgeria per internet (comunicació sincrònica i comunicació asincrònica<sup>22</sup>). El 1992 es va enviar el primer sms (*short message service*), entre mòbils. A principis de 2009 va presentar-se l'aplicació de missatgeria instantània Whatsapp per a mòbils. És evident que les pantalles han vingut per quedar-se<sup>23</sup>. Existeix una immersió en la revolució comunicativa i social que sovint sobrepassa l'assimilació que pot fer-ne el sector educatiu. Tot cada vegada és més potent, més immediat, més breu<sup>24</sup> i més instantani. I l'ensenyament ha d'estar a l'alçada i reaccionar.



<sup>19</sup> Víctor de la Concha, actual director de l'Institut Cervantes, citat per Marcela Olarte Melguizo (2016), acusa l'escassetat de lectura, la mínima reflexió fruit de l'educació i l'adveniment de les noves tecnologies d'empobrir la llengua castellana.

<sup>20</sup> Encara menys de mantenir la diferenciació caduca entre el parlar culte i el vulgar.

<sup>21</sup> Cap llengua sobra, i el multilingüisme a banda d'una realitat pot ser un avantatge (Anna Solé, 2014).

<sup>22</sup> O sigui, l'intercanvi d'informació a través d'internet en temps real tipus xat (recreant una conversa cronològica) o amb una interfície que no requereixi coincidència temporal d'una manera evident, com el correu electrònic (per la qual cosa el segon tipus permet una maduració i redactat més acurat de cada interacció).

<sup>23</sup> Contradient les normatives d'alguns centres, són lloables els plantejaments que proposen estudis recents (Jordi Bernabeu i Isidre Plaza, 2015) entorn la intervenció socioeducativa amb adolescents i pantalles.

<sup>24</sup> Al camp de la llengua això no és nou: les abreviatures sempre hi han estat per prendre apunts, agilitzar explicacions tècniques o resoldre conceptes explicats pel seu propi context, per exemple.

Les aplicacions de missatgeria instantània no en tenen la culpa. Fins i tot hi ha qui clama al cel<sup>25</sup> quan s'intenta introduir a l'ensenyament "el llenguatge del mòbil", però precisament la llengua no pot frenar els seus usos espontanis i populars, sinó que ha d'ajudar l'alumnat a contextualitzar-les. Ignorar-los o prohibir-los no és una opció<sup>26</sup>. No podem quedar-nos al marge subscriuint tesis catastròfiques sobre l'empobriment del llenguatge<sup>27</sup> o mirar amb bons ulls alguns defensors optimistes<sup>28</sup> i esperar a veure què passa. Fins i tot l'ús de les emoticones s'ha posat a debat, tot i que al capdavant no intenten substituir sinó matisar i afinar l'emoció de la interacció escrita. (En tot cas, enriqueixen la comunicació escrita<sup>29</sup>.) Si una llengua s'adapta a les noves tecnologies vol dir que hi és present i que se l'està utilitzant i roman viva, i això és un molt bon senyal.

Les TIC han conquerit un espai nou que l'escriptura convencional defugia: la informalitat<sup>30</sup>. S'ha potenciat a nivell popular una escriptura contextual, una extensió de la nostra competència lingüística entesa, com la llengua parlada, en un sentit pràctic; com una cosa d'un sol ús. Això produeix textos descuidats, fets amb presses i amb abreviatures. Només es busca l'objectiu últim pel qual van néixer les llengües: la comunicació. Un emissor transmetent un missatge a un receptor.

A banda d'aquestes funcions vistoses i evidents es pot ser optimista: una investigació de les Universitats de Poitiers (CeRCA-CNRS), Paris Ouest Nanterre i Toulouse II va demostrar el 2014 que els missatges de text no variaven l'expertesa d'un adolescent amb l'ortografia<sup>31</sup>. I també és oportú observar un comportament habitual sobre aquest pretès empobriment de les xarxes: el fet que als xats privats les persones tendeixin a reduir, a simplificar i fins i tot a "maltractar" la llengua pròpia, mentre que a Twitter triomfa la moderació, malgrat la limitació d'espai. En general, quan es tracta d'una plataforma oberta mitjançant la qual s'exposa un pensament a l'esfera pública, els usuaris tendeixen a mesurar millor les paraules. Fins i tot passa a Facebook. L'ortografia es cuida més. Per tant, hi ha una certa consciència entorn la correcció, malgrat les TIC<sup>32</sup>.

Com a aspecte certament negatiu que convé neutralitzar, en tot cas, es podria destacar l'increment del valor per la satisfacció immediata, en detriment de la satisfacció a llarg

---

<sup>25</sup> És força reveladora la repercussió d'un fragment d'un llibre de text de Barcanova que el 2014 va recórrer les xarxes socials: <https://enlalunadebabel.com/tag/empobrecimiento-del-lenguaje/>

<sup>26</sup> En una visió extrema, "si existe un problema es el empobrecimiento cultural, que no está vinculado a los medios de comunicación: si la política se simplifica, si se rebajan las inversiones en la escuela, si la sociedad viene orientada hacia un consumo de bienes que no prevé formas de consumo cultural, luego no es pensable culpar a los SMS si la gente ya no piensa" (Maria Pia Pozzato, Universitat De Bolonia, citada per Alberto Barbieri, 2009).

<sup>27</sup> És fins i tot divertit el tremendisme de José Francisco Conrado de Villalonga (2011) entorn la seva reflexió sobre com li va costar desxifrar el missatge d'SMS següent "HY PSO D SA, NTP, MK?, TKM, N VMS DSPS, XOXO, A2". <http://www.diariodemallorca.es/opinion/2011/06/19/empobrecimiento-lenguaje/679708.html>

<sup>28</sup> «Las nuevas tecnologías no empobrecen la lengua, tampoco lo hizo el telégrafo», pregona el catedràtic italià Claudio Marazzini en un article de *La Voz de Galicia* (Elisa Álvarez, 2016): [http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/cultura/2016/09/24/nuevas-tecnologias-empobrecen-lengua-tampoco-hizo-telegrafo/0003\\_201609G24P37991.htm](http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/cultura/2016/09/24/nuevas-tecnologias-empobrecen-lengua-tampoco-hizo-telegrafo/0003_201609G24P37991.htm)

<sup>29</sup> <http://www.superdeporte.es/vida-y-estilo/tecnologia/2017/03/06/idioma-emojis/328019.html>

<sup>30</sup> Pablo Leonardi (citad per Barbieri, 2009)

<sup>31</sup> <http://www2.cnrs.fr/presse/communiqu/3475.htm>

<sup>32</sup> <http://www.fundeu.es/escibireninternet/empobrecimiento-del-lenguaje/>

termini. Això afecta la manera de plantejar-se la vida de l'adolescent i la seva capacitat de concentració en tasques que requereixen paciència i dedicació<sup>33</sup>. La comprensió lectora o els treballs exhaustius fora de l'aula en són víctimes directes, en aquest sentit, i amb un efecte perjudicial a totes les àrees.

La paradoxa és que la llengua és una base fonamental amb les possibilitats tecnològiques de la comunicació d'avui dia. Si no hi ha capacitat de controlar la pròpia llengua, no es podrà controlar allò que es vol comunicar. I a la llarga això surt car<sup>34</sup>. És ben clar que tot evoluciona, però precisament cal aferrar-s'hi: es viu a l'era de la comunicació<sup>35</sup>, i si l'objectiu és fer arribar un missatge, que sigui entès i que es pugui comunicar amb correcció tot el que es vulgui en aquest entorn tan competitiu i exigent que no s'atura ni un moment per respirar, més que mai cal prendre consciència de totes les aplicacions que pot tenir la llengua. S'ha de plantejar com una aplicació més dels seus dispositius electrònics, o com una actualització de les seves capacitats, per tal de fer arribar a l'alumnat la importància d'enriquir el lèxic o de saber adequar el seu registre a cada situació.

### **2.3 El context d'ESO**

L'alumnat ha de tenir esperit crític i iniciativa. S'ha de fer preguntes i ha de tenir capacitat per decidir què vol transmetre i, per tant, descobrir el més aviat possible els beneficis de la mal·leabilitat de la llengua. I si no té els recursos adients, que almenys sàpiga on començar a buscar-los. Per aquest motiu inicialment aquesta proposta pretenia quedar-se a 1r d'ESO, una edat on l'atenció i la concentració encara mantenen una espurna de curiositat després de l'etapa de primària, just abans d'entrar en la rutina del proper cicle que viuran i amb l'esperança d'introduir-los un concepte amb la major prestesa possible.

Tot i que el programa d'ESO del centre on es contextualitza no aborda els registres fins al tercer curs, aquesta proposta ha optat per desenvolupar en aquest marc quatre seqüències didàctiques (SD) diferents i a la vegada continuades per aprofundir en l'objectiu inicial. S'hi desenvolupen un seguit d'exercicis pràctics i activitats de descontextualització que puguin ser readaptades o fins i tot reubicades en algun altre tipus de projecte, sempre buscant la diversitat i amb la intenció d'expressar al màxim el temari. L'avaluació serà formativa amb un resultat sumatiu final. La intenció és vetllar per l'observació i l'anàlisi del procés, i que això es faci palès en l'alumnat.

A l'ESO el currículum contempla treballar amb l'estructura dels textos i abordar gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius i argumentatius senzills (a tercer s'hi afegeixen els periodístics i publicitaris i a quart els administratius). També es fa referència a llegir, comprendre i interpretar textos escrits propis de la vida quotidiana, de les relacions socials, de la vida acadèmica i dels mitjans de comunicació, captant el sentit global, identificant la informació rellevant, extraient informacions concretes, fent inferències, determinant

---

<sup>33</sup> Hi ha raons socials de més pes, però els usos de les TIC les afavoreixen (Alejandro Schujman, 2013).

<sup>34</sup> La poca qualitat a l'hora de comunicar-se per escrit costa bilions als negocis:

<https://www.inc.com/kaleigh-moore/study-poor-writing-skills-are-costing-businesses-billions.html>

<sup>35</sup> O de la informació, o de la incertesa tecnològica o del que li vulguin dir historiadors futuribles.

l'actitud del parlant... (A quart s'hi inclouen textos propis de l'àmbit laboral i de relacions amb organismes, punts que sortiran a les seqüències didàctiques). També hi ha l'apartat transversal entorn la cerca d'informació i l'adequació. És en aquest últim aspecte en el qual aquesta proposta té força a dir (registre lingüístic, adequació lèxica, sintaxi adequada...). De passada també s'abordan aspectes relacionats amb la dimensió oral (parlar en públic en situacions formals i informals), amb la pragmàtica i un punt de consciència audiovisual, juntament amb aspectes de comprensió lectora. La proposta també hi encaixa pel fet que convindrà reconèixer la diversitat lingüística i cultural i entendre el funcionament dels sistemes de comunicació digitals sincrònics o asincrònics.

L'objectiu final segueix sent la conscienciació de la importància de la comunicació, amb el desig de solventar la manca d'adequació del discurs que tant sovint es presenta a l'adolescència. Més enllà de dominar les xarxes, les modes i l'estètica, cal dominar la llengua, i les seqüències didàctiques d'aquesta proposta buscaran ressaltar-ne la proximitat, i centrar-ho en usos quotidians i referents propers, mitjançant els graus de formalitat, els tractaments i el grau de personalització d'un discurs, els àmbits, l'espontaneïtat...

Partint del treball amb registres es pot fer èmfasi en molts altres aspectes comunicatius entorn la llengua que apareixen en major o menor mesura al temari d'ESO.

## **2.4 Interdisciplinarietat**

En tot moment s'ha utilitzat la paraula "llengua" d'una forma molt genèrica. Tan fent referència a la llengua catalana com a la castellana. (S'hi podria incloure la llengua anglesa?) Aquí es parlarà del català, que és l'àrea que pertoca, però val a dir que cal treballar per unir esforços entre departaments i aconseguir establir sinergies que facilitin l'aprenentatge als estudiants de tot allò que sigui comú de totes les llengües que estudien. És obvi que hi ha idiosincràcies pròpies de cada llengua (per exemple, la manca de continguts influents en català entre l'adolescència d'avui dia, o el fet que l'anglès no és una llengua d'ús habitual en el nostre entorn geogràfic quotidià), però convé posar de relleu certs conceptes i plantejaments genèrics (com el mateix de l'adequació del discurs), en el sentit que poden aplicar-se a totes les assignatures de llengua, amb les seves particularitats. I que a més a més són un seguit de recursos que poden facilitar tasques d'altres assignatures i millorar-ne els resultats de forma molt notable. No cal dir que la seva aplicació pot ser transversal en molts sentits, i això s'ha de promoure i potenciar (problemes de Matemàtiques que requereixen un argumentari, respostes argumentades per a Història, instruccions d'ús per a Ciències...). La llengua és present a totes les àrees.

### 3. Proposta pràctica. *L'adequació quotidiana*

Tot seguit es recullen les seqüències didàctiques que conformen el gruix d'aquest treball. Abans, però, cal un repàs al context sociolingüístic i al tipus d'aula al qual s'ha d'adaptar la proposta, a partir de l'experiència viscuda al llarg del Pràcticum a l'IES Pere Barnils (de Centelles).

*L'argument adequat* és una seqüència de 3 sessions pensada per a 1r d'ESO que serveix d'introducció a les variants lingüístiques i posa de relleu la importància de conèixer bé els mecanismes i els recursos de la llengua per tal de controlar el que es comunica. L'objectiu final de la proposta serà fer un simulacre de debat en grups de tres, en el qual cada alumne haurà d'utilitzar el grau de tractament que decideixi un dia i donar arguments per convèncer al moderador de la seva posició vers un tema.

*Els subtítols adequats* és una seqüència de 4 sessions per a 2n d'ESO que afegeix a la teoria del curs anterior la tipologia textual i els gèneres discursius, destacant la imatge que la llengua dona de nosaltres i ensenyant tècniques per trobar nou lèxic a l'alumnat. L'objectiu final de la proposta serà subtítular en un català molt formal un fragment de vídeo parlat en registre col·loquial.

*Un negoci adequat* és una seqüència de 4 sessions per a 3r d'ESO que recupera i amplia la teoria dels cursos anteriors reflexionant sobre la relació entre text i comunicació i abordant la importància de la llengua en el món actual. L'objectiu final de la proposta serà redactar els diàlegs d'una botiguera tractant amb un client en un context formal emprant un llenguatge especialitzat i complint un seguit de consignes.

*L'entrevista adequada* és una seqüència de 4 sessions pensada per a 4t d'ESO que serveix d'ampliació sobre l'adequació dels registres i fa èmfasi en els seus usos quotidians en contextos concrets com la signatura d'un contracte laboral. L'objectiu final de la proposta serà simular una entrevista de feina entre companys, en la qual cada alumne haurà d'utilitzar un grau de formalitat elevat en tot moment.

#### 3.1 Context del centre

Les observacions que han inspirat aquesta proposta, i el marc que l'inspira, han tingut lloc a l'IES Pere Barnils<sup>36</sup> de Centelles (Osona), que actualment ofereix cursos d'ESO, Batxillerat i un Cicle formatiu de Grau Mitjà<sup>37</sup>. Aquest centre de més de vint-i-cinc anys actualment el conformen 52 docents, 529 alumnes i 4 persones que gestionen Consergeria i Secretaria. L'edifici disposa d'un equipament suficient per cobrir les

---

<sup>36</sup> L'institut pren el nom d'un filòleg i pedagog local, i es troba a l'altra banda de l'únic encreuament amb semàfor del poble, envoltat en un marc idíl·lic de camps de conreus i hípiques, ben a la vora de l'escola pública Ildefons Cerdà. Va funcionar com un sol claustre a partir de 1990, fruit de la fusió del col·legi Pere Barnils –adscrit a l'institut Jaume Callís de Vic–, i la secció de FP que es feia al poble –adscrita a l'Institut de Vic–).

<sup>37</sup> De Batxillerat ofereix els plans d'estudis Ciències i tecnologia i Humanitats i ciències socials, ESO compta amb un projecte de diversificació curricular a quart i el centre també té una USEE.

seves necessitats<sup>38</sup>. El seu alumnat prové de Centelles i les localitats veïnes de: Balenyà, Els Hostalets de Balenyà, Seva, Sant Martí de Centelles i Aiguafreda (poblacions que es mouen entre els 1.000 i els 7.000 habitants). Són de famílies de classe mitjana-baixa (a Centelles mateix hi ha un centre concertat on es fa primària i secundària fins a ESO, la major part d'alumnes del qual enllacen la seva formació a Batxillerat amb centres concertats de Vic). De manera que són un alumnat força irregular, i en general conviuen casos d'alt i baix nivell, en una mitjana força acceptable. El nivell sociocultural és mitjà-baix, amb conflictivitat social i econòmica mitjana.

D'entrada tota la comarca d'Osona és un oasi de catalanoparlants<sup>39</sup>, però amb una parla que progressivament es va deteriorant. En el cas de Centelles, els últims deu anys ha esdevingut poble d'acollida d'una marcada onada migratòria vinguda de l'Àrea Metropolitana de Barcelona, que recentment s'ha frenat. Pel que fa la població nouvinguda d'altres països la població d'origen marroquí predomina per sobre de la llatinoamericana. Si bé la majoria de famílies nouvingudes es comuniquen en castellà i això ha provocat una presència cada cop més forta d'aquesta llengua entre els grups de joves del poble, el català encara predomina dins i fora de les aules. Potser el problema principal és que sona igual tant dins com fora de l'aula, però almenys sona.

## **APUNT AL MARGE**

### El grup classe

*El paradigma habitual d'ESO a l'IES Pere Barnils és de tres aules per curs, amb un o dos alumnes de reforç i, com a molt, un nouvingut per aula. Els més petits tenen 12 anys i els més grans de l'etapa 17. En general, però, hi ha pocs repetidors.*

*El professorat de Llengua catalana té força bona entesa i un cert marge de maniobra organitzatiu: per exemple, no seria difícil aconseguir que un mateix docent acompanyi durant tota l'etapa d'ESO al mateix grup classe en les classes de la matèria, de 1r a 4t, fent-ne un seguiment continuat.*

*La mitjana habitual d'alumnes per aula és de 25. Pel que fa a l'alumnat amb necessitats educatives específiques i/o especials (NEE) al centre predominen casos de dèficit d'atenció, síndrome d'Asperger i algun de síndrome de Down. De nouvinguts amb dificultat per l'idioma ara mateix només n'hi ha un a 3r. Les seqüències didàctiques tindran en compte aquesta diversitat oferint solucions per a l'alumnat amb NEE sempre que pugui ser convenient.*

<sup>38</sup> Més detalls als annexos.

<sup>39</sup> Confirmat pels propis docents del departament de català del centre.

## 3.2 Àrees i objectius didàctics

L'àrea principal d'aquest conjunt de seqüències didàctiques és l'assignatura de Llengua catalana, tot i que es poden establir força lligams interdisciplinaris amb assignatures tant de Plàstica com de Socials o Tecnologia<sup>40</sup>.

### Objectius didàctics

### Competències<sup>41</sup>

1. Prendre consciència de la importància de la llengua i dels contextos lingüístics on s'intervé mitjançant el propi criteri.	<b>CL, SIEE, C1, C15</b>
2. Gestionar els recursos comunicatius orals i escrits que el coneixement de la llengua pot proporcionar en un registre formal.	<b>C4, C5, C7, C8</b>
3. Aprendre a adquirir i enriquir vocabulari a través d'eines especialitzades i rutines complementàries.	<b>AA, C3, C13</b>
4. Interioritzar tasques digitals bàsiques pròpies de les xarxes de comunicació i el treball cooperatiu.	<b>CD, CSC</b>

A continuació es recullen les quatre programacions, repartides per sessions i fitxes per a cada activitat, que sovint inclouen propostes "extra" d'ampliació i idees per a l'adaptació per a l'alumnat amb necessitats específiques<sup>42</sup>.

## 3.3 L'argument adequat (1r d'ESO)

### 3.3.1 Continguts

La primera seqüència introdueix els tractaments, la formalitat i alguns usos de la dimensió escrita<sup>43</sup>. Serveix com a introducció a rutines que l'alumnat trobarà a la resta de seqüències i als primers fonaments teòrics destacats en 3 sessions, que ampliaran els propers anys. La completa una tasca oral, d'argumentació improvisada mantenint un tractament adequat, i també conté un dossier de reflexions. El dossier inclourà els criteris d'avaluació i les rúbriques corresponents per treballar a l'aula, així com espai suficient per tal que l'alumnat faci un buidatge d'allò que retengui de cada sessió. També serà l'espai on incloure una reflexió final sobre què s'ha après o què es podria millorar de l'aprenentatge.

### 3.3.2 Sessions i activitats

#### SESSIÓ 1

##### ACTIVITAT 1

##### Presentació de la seqüència

<sup>40</sup> En alguna activitat serà força evident, tot i que també es farà alguna proposta més concreta als darrers capítols del treball.

<sup>41</sup> Llegendes als annexos.

<sup>42</sup> Per a l'alumnat amb altes competències es podria fer alguna de les ampliacions o bé demanar-los suport per ajudar a completar exercicis a l'alumnat amb NEE.

<sup>43</sup> Detall als annexos.

**571764 TREBALL DE FI DE MÀSTER (CURS 2016-17)**  
 Alumne Joan Puig Moré | Tutora Iolanda Traver Vidal (UB)

<b>FASE</b>	Contextualització	- El docent projecta un fragment d'un debat real <sup>44</sup> . (4')	
<b>TEMPS (aprox.)</b>	30 min	- Acte seguit explica què faran a la tercera sessió: equips de tres alumnes argumentaran a un moderador (el docent) un tema. L'important de l'argumentació serà mantenir un tractament adient (designat per un dau) i dirigir-s'hi al moderador. (4')	
		- El docent lliura i explica l'ús del quadern de reflexió o dossier <sup>45</sup> . (3')	
		- L'alumnat fa l'avaluació inicial <sup>46</sup> . (10')	
		- El docent presenta el quadre dels nivells de formalitat, fent un repàs ràpid a la seva configuració genèrica. (4')	
		- El docent demana a l'alumnat un llistat de temes d'actualitat per tractar al debat final, del camp que sigui mentre els motius: esports, literatura, política, cinema, internet, tecnologia, videojocs... (5')	
<b>RELACIONS INTERACTIVES</b>		<b>RECURSOS MATERIALS</b>	
<b>Paper del professorat</b>	<b>Paper de l'alumnat</b>	<b>Professorat</b>	<b>Alumnat</b>
actiu	atent i participatiu	projector i/o pissarra i quaderns de reflexió	estoig
<b>INDICADORS D'AVALUACIÓ</b>	avaluació inicial		
<b>COMENTARIS</b>	<b>Extra:</b> el dossier també pot contenir l'avaluació inicial, a tall d'exercici, així com la rúbrica d'avaluació del joc final (les fitxes d'autoavaluació i de coavaluació).		
<b>ADAPTACIÓ</b>	El dossier podria ser el mateix, si ve el docent pot oferir ajudes proximals.		

<b>ACTIVITAT 2</b>		<b>Deures per casa i reflexió</b>	
<b>FASE</b>	Descontextualització	- L'alumnat ha de fer una petita investigació sobre els usos del "vostè, vós tu" a casa seva. Per fer-ho, el docent <u>recull els correus electrònics</u> de la classe i els envia les tres qüestions per internet (les tres respostes no han d'ocupar més d'un foli), després de comentar-les a classe. (6')	
<b>TEMPS (aprox.)</b>	20 min	a) A l'entorn familiar algú usa el tractament de "vostè" o de "vós"? Qui els fa servir? Quin tractament empra? En quin cas?	
		b) I tu? (Cas particular de l'alumne).	
		c) Investiga quin ús tenen aquests tractaments en català.	
		- El docent explicita que l'alumnat hauria d'enviar les respostes per correu electrònic, idealment, si la seva logística ho permet (i si no ho permet es consensua d'entrada, en aquest moment). (2')	
		- L'alumnat te 10 minuts per fer la seva primera entrada al dossier (o quadern de reflexió). El docent ha de recordar de quina manera es pot omplir, per tal que cap despistat tingui dubtes. (10')	
<b>RELACIONS INTERACTIVES</b>		<b>RECURSOS MATERIALS</b>	
<b>Paper del professorat</b>	<b>Paper de l'alumnat</b>	<b>Professorat</b>	<b>Alumnat</b>
actiu	atent i actiu	pissarra, llistat de correus	dossier

<sup>44</sup> Estaria bé que sigui amb la participació d'algun personatge que reconeguim. Proposta: [https://www.youtube.com/watch?v=nPGwTNfS\\_2Q&feature=youtu.be&t=32m35s](https://www.youtube.com/watch?v=nPGwTNfS_2Q&feature=youtu.be&t=32m35s)

(Un debat sobre estimar amb Montserrat Carulla, Natza Farré i Albert Espinosa.)  
<sup>45</sup> Cada alumne tindrà un foli A3 plegat per la meitat on al final de les tres sessions anotaran (mitja pàgina) allò que han après, que els ha agradat o que els ha marcat de la sessió. Pot ser de forma esquemàtica, pot ser un dibuix, pot ser un diàleg... La idea és que sigui creatiu i molt lliure.

<sup>46</sup> Als annexos: Avaluació inicial.



**571764 TREBALL DE FI DE MÀSTER (CURS 2016-17)**  
 Alumne Joan Puig Moré | Tutora Iolanda Traver Vidal (UB)

<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	dossier
<b>COMENTARIS</b>	Aprofitant l'ús de Moodle al centre, l'activitat de recerca podria desenvolupar-s'hi perfectament, gairebé seguint un model d'ensenyament invertit ( <i>flipped classroom</i> ).
<b>ADAPTACIÓ</b>	Sobretot amb la primera participació al quadern de reflexió convé ajut proximal a l'alumnat amb NEE.

## SESSIÓ 2

<b>ACTIVITAT 3</b>		<b>El context i la comunicació</b>	
<b>FASE</b>	Descontextualització	El docent projecta l'obertura del film <i>El Rei Lleó</i> sense música <sup>47</sup> . (4')	
<b>TEMPS (aprox.)</b>	10 min	Amb tota la classe es reflexiona sobre el context de cada comunicació i l'ús d'elements verbals, no verbals o multimodals per elaborar un missatge. (6')	
		Es posa èmfasi en el fet que tot comunica: imatges, música, sons i diàlegs.	
<b>RELACIONS INTERACTIVES</b>		<b>RECURSOS MATERIALS</b>	
<b>Paper del professorat</b>	<b>Paper de l'alumnat</b>	<b>Professorat</b>	<b>Alumnat</b>
actiu, moderador	atent	projector	-
<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	atenció		
<b>COMENTARIS</b>	Amb el pretext del vídeo ens preguntem com comuniquem. Podem lligar-ho amb "què comuniquem" i ampliar-ho fent un bon repàs de continguts que puguin haver aparegut o que apareixeran el mateix curs per refrescar la base teòrica.		

<b>ACTIVITAT 4</b>		<b>Retorn de l'alumnat sobre el "vostè, vós, tu"</b>	
<b>FASE</b>	Descontextualització	El docent ha recollit les conclusions entorn l'alumnat sobre el "vostè, vós, tu". Si hi ha casos interessants a esmentar (possiblement casos amb lligams familiars a sudamèrica, o famílies de caràcter més tradicional) es demana a l'alumnat que relati davant de tota la classe la situació que hagi detectat. En base a això, aquest punt durarà més o menys. (5'-10')	
<b>TEMPS (aprox.)</b>	20 min	Amb la participació de l'alumnat, s'aglutinen les conclusions sobre els usos del "vostè, vós, tu", per deixar-ne clar el seu ús. En base al temps disponible, es pot fer una mica de context històric sobre els seus usos a Catalunya <sup>48</sup> , i també incidir com la configuració d'una llengua reflecteix el nostre entorn (la importància de la llengua iniciàtica pròpia i de com una llengua construeix un entorn). (5'-10')	
<b>RELACIONS INTERACTIVES</b>		<b>RECURSOS MATERIALS</b>	
<b>Paper del professorat</b>	<b>Paper de l'alumnat</b>	<b>Professorat</b>	<b>Alumnat</b>
conductor i moderador	participatiu	projector i/o pissarra	apunts

<sup>47</sup> Hi ha una versió reeditada excel·lent on només se sent el so de la naturalesa: <https://vid.me/Hdcl>

<sup>48</sup> El fet que la gradació "vostè, vós, tu" hagi derivat els últims anys a la gradació "vós, vostè, tu". Als annexos, hi ha un petit apunt bibliogràfic: L'evolució del vostè-vós-tu.

<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	participació a la recollida de dades per a l'exercici
<b>COMENTARIS</b>	<b>Extra:</b> l'alumnat que no participi a la recollida de dades podria ser l'encarregat de sortir a la pissarra a llistar les conclusions que surtin.

<b>ACTIVITAT 5</b>		<b>Reflexió sobre el text i la comunicació</b>
<b>FASE</b>	Descontextualització	El docent revisa l'esquema bàsic de la comunicació (3'):
<b>TEMPS (aprox.)</b>	20 min	<div style="text-align: center;"> <p><b>CODI</b></p> <p>↑</p> <p><b>EMISSOR</b> » » » » <b>MISSATGE</b> » » » » <b>RECEPTOR</b></p> <p>[cana]                      ☑ <b>Retorn? (realimentació)</b></p> <p>↓</p> <p><b>CONTEXT</b></p> </div> <p>Tot comunica com som, i quina imatge donem. A tall d'evasió, es projecta algun fragment cinematogràfic amb comunicació no verbal. Propostes: Jacques Tati i/o Xarlot<sup>49</sup>. A continuació es parla de la unitat de sentit que denominem "text", i del fet que no necessàriament ha de contenir paraules dites o escrites (comunicació verbal, no verbal o multimodal). (7')</p> <p>Finalment es deixen minuts per omplir el quadern de reflexió/dossier. (10')</p>

<b>RELACIONS INTERACTIVES</b>		<b>RECURSOS MATERIALS</b>	
<b>Paper del professorat</b>	<b>Paper de l'alumnat</b>	<b>Professorat</b>	<b>Alumnat</b>
actiu, moderador	atent i reflexiu	projector i pissarra	dossier i apunts
<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	dossier		
<b>COMENTARIS</b>	<b>Extra:</b> si es creu oportú, es pot ampliar la lliçó fent incís a l'adequació, la coherència i la cohesió d'un text, a partir del llibre de text de la matèria <sup>50</sup> .		

### SESSIÓ 3

<b>ACTIVITAT 6</b>		<b>El joc del 'vostè-vós-tu'</b>
<b>FASE</b>	Rescontextualització	Comença la partida (40'):
<b>TEMPS (aprox.)</b>	50 min	<ul style="list-style-type: none"> <li>- S'agafa l'ordre alfabètic i es reparteix l'alumnat en grups de 3 (sempre i quan això no comporti posar al mateix grup dos alumnes amb NEE).</li> <li>- Es numeren els grups: mentre un grup fa l'argumentari (uns 3 minuts per grup), un altre grup avalua els membres dels que debaten, i així successivament.</li> <li>- Abans que un equip surti a la pissarra, cada membre tirarà un dau de 12 cares per saber quin tractament farà servir. Si surt un</li> </ul>

<sup>49</sup> Algun fragment com el de la cuina o la sala d'espera de Tati:  
<https://www.youtube.com/watch?v=LE9t98Gox60> / <https://www.youtube.com/watch?v=LjDNfK99Pec>

O bé un parell de fragments de les patinades de Chaplin:  
<https://www.youtube.com/watch?v=pNh2m28EgHU> / <https://www.youtube.com/watch?v=kPcEFHA3X0c>  
 La idea és ressaltar-hi el context, l'ús de signes, la relació imatge-letres, etc.

<sup>50</sup> Els suggeriments entorn el llibre de text es basen en l'edició de 2015 dels llibres de *Llengua catalana i Literatura* d'ESO de l'editorial Teide, que són els que actualment empra l'IES Pere Barnils.

		<p>número de l'1 al 5, tractarà de "vostè". Si surt un número del 6 al 10, tractarà de "vós". Si surt un número de l'11 al 12, tractarà de "tu"<sup>51</sup>.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- Durant 3-4 minuts cada grup parlarà davant de classe, dirigint-se al moderador, entorn un tema de debat que proposi el docent a partir del llistat que va proposar l'alumnat el primer dia. És obligació de l'alumnat dirigir-se al docent amb el tractament que designi el dau, i emprar-lo forçosament (amb frases de l'estil "Penso que vostè podria...", "Crec que vós apreciareu..."). El docent haurà de fer de moderador donant peu a intervencions ("Per què hauria d'interessar-me?", "Què hauria de fer jo, si em passés?") i controlant que cada alumne tingui almenys un minut d'argumentació.</li> <li>- Si un membre d'un grup que no argumenta interromp injustificadament el ritme del joc, el docent pot treure punts a tots els membres de l'equip.</li> <li>- Cada cop que un grup hagi completat les dues accions — argumentar i coavaluar— pot acabar l'última entrada del seu dossier de reflexió. Si un grup (segurament el primer a argumentar) ha d'esperar la resta de torns per poder coavaluar, té dret a avançar la seva última entrada al dossier, durant l'estona d'espera.</li> <li>- Un cop finalitzades totes les rondes, es pot deixar algun minut per tal que tots els equips acabin d'arrodonir els dossiers.</li> </ul> <p>La sessió acaba amb una autoavaluació i una posada en comú de dubtes, suggeriments i observacions que pugui tenir l'alumnat tant per l'activitat com per la pròpia actuació. El docent recull els dossiers. (10')</p>
--	--	---

RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
moderador	participatiu	pissarra	dossiers
INDICADORS D'AVALUACIÓ	dossiers, autoavaluació i coavaluacions		
COMENTARIS	<b>Extra:</b> si l'activitat funciona, podria repetir-se en una segona sessió allargant el debat, fent grups més grans i proposant discussions més complexes durant les quals l'alumnat pugui interpel·lar-se i intensificar-ne l'efecte (i no haver de forçar la interacció amb el docent).		
ADAPTACIÓ	A l'alumnat amb NEE se li pot deixar més temps per respondre i oferir-li més ajudes proximals.		

### 3.4 Els subtítols adequats (2n d'ESO)

#### 3.4.1 Continguts

La segona seqüència desenvolupa noves teories de la comunicació aplicades a exemples propers i quotidians. Fa un cop d'ull al nivells de formalitat i introdueix la

<sup>51</sup> El grau més col·loquial només té un 16% de possibilitats que toqui, per tal de forçar la possibilitat que l'alumnat hagi de treballar les formes verbals corresponents a "vós" o "vostè".

tipologia textual, els gèneres discursius i aborda la relació entre la llengua que fem i la pròpia identitat<sup>52</sup>. També introdueix tècniques d'ampliació de lèxic i es concreta en una activitat de subtitulatge en clau formal. No utilitza dossier, però proposa una activitat de valoració oral de cada alumne en el transcurs de les sessions com una mena de joc d'improvisació on el docent defineix el grau de tractament i el contingut que ha de comentar la persona interpellada.

### 3.4.2 Sessions i activitats

#### SESSIÓ 1

ACTIVITAT 1		Presentació de la seqüència	
<b>FASE</b>	Contextualització	- El docent pregunta a la classe si veuen vídeos amb subtítols. Debat a favor o en contra dels subtítols. (5') - Acte seguit el docent explica l'objectiu de la seqüència: subtitular, per parelles, quatre minuts d'un vídeo que tingui un parlar poc acurat o col·loquial en un estil formal. (4') - El docent presenta el concepte dels "informadors". A cada sessió mitja dotzena d'alumnes hauran d'intervenir i emprar el tractament formal que indiqui el docent ("vostè" o "vós") per respondre les qüestions que plantegi <sup>53</sup> . (3') - Recuperem el quadre dels nivells de formalitat <sup>54</sup> i el tractament de "vostè", "vós" i "tu". El docent repassa breument la teoria. (7') - <b>INFORMADORS</b> (3')	
<b>TEMPS (aprox.)</b>	22 min		
RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
<b>Paper del professorat</b>	<b>Paper de l'alumnat</b>	<b>Professorat</b>	<b>Alumnat</b>
actiu	atent i participatiu	projector i/o pissarra	estoig
<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	informadors i atenció		

ACTIVITAT 2		Sobre la tipologia textual i els gèneres discursius	
<b>FASE</b>	Descontextualització	- Amb el suport del llibre de text, el docent repassa la classificació de tipus textuais d'Adam. (4') - Tot seguit es divideix l'aula en grups de tres o quatre i es debat la tipologia d'una conversa de Whatsapp <sup>55</sup> . (10') - <b>INFORMADORS</b> : aquí fa d'informador un representant de cada grup, i així podem avaluar-ne 6 o 7 de cop. (10') - El docent proposa la classificació per gèneres discursius. (4')	
<b>TEMPS (aprox.)</b>	28 min		

<sup>52</sup> Detall als annexos.

<sup>53</sup> És un exercici d'atenció puntuable. El docent hauria d'assegurar-se que al llarg de la SD intervingui tot l'alumnat de l'aula almenys un cop, i en valori l'expressió i l'ús correcte del tractament assignat. La clau seria cada 10 minuts fer intervenir dos o tres alumnes: demanar a un què ha entès fins ara; a un altre què és el primer que s'ha comentat a la sessió; a un altre què pensa de l'última observació... El docent podria fer-se una pauta amb una dotzena de preguntes per anar disparant quan pertoqui, al costat de la graella on pugui anotar les puntuacions pertinents.

<sup>54</sup> Als annexos.

<sup>55</sup> Apunts teòrics i conversa de Whatsapp als annexos: Tipologia i gèneres.

**571764 TREBALL DE FI DE MÀSTER (CURS 2016-17)**  
 Alumne Joan Puig Moré | Tutora Iolanda Traver Vidal (UB)

RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
actiu, moderador	atent i participatiu	projector i pissarra	llibre de text i apunts
INDICADORS D'AVUACIÓ	informadors i atenció		
COMENTARIS	<b>Extra:</b> depenent del grau d'atenció potser val la pena fer incís en el mal ús de "tipologia" com a "tipus". Una cosa són els tipus de text i l'altre la "tipologia" on s'engloben. Un error comú a ESO és parlar de "les tipologies textuals", confontent termes.		
ADAPTACIÓ	Aquí és clau fer partícip l'alumnat amb NEE de l'entorn cooperatiu del treball en grup.		

## SESSIÓ 2

ACTIVITAT 3		Qui té boca s'equivoca
<b>FASE</b>	Descontextualització	<ul style="list-style-type: none"> <li>- Es projecta el vídeo on Susan Boyle arrassa a <i>Britain's Got Talent</i><sup>56</sup>. (6')</li> <li>- L'alumnat té cinc minuts per respondre, en parelles (6'):                             <ul style="list-style-type: none"> <li>a) Quina imatge dona la dona del vídeo?</li> <li>b) Què creus que comunica, quan parla?</li> <li>c) Què creus que comunica, quan canta?</li> <li>d) Què creus que comunica, amb l'aspecte?</li> <li>e) De quina forma comunica més?</li> <li>f) Com comuniqués més, tu?</li> </ul> </li> <li>- Reflexió amb tota la classe (5'):                             <p>Quines respostes s'assemblen? Quines divergeixen? Què diu de nosaltres, com parlem? És important decidir com parlem? Com ho podem fer?</p> <p><b>INFORMADORS:</b> durant la reflexió en podem avaluar dos més.</p> </li> <li>- Visionat d'un fragment d'una entrevista a Alguer Miquel<sup>57</sup> i d'un altre fragment amb Arnau Tordera<sup>58</sup>. (3')</li> <li>- L'alumnat té cinc minuts per respondre, en parelles (6'):                             <ul style="list-style-type: none"> <li>g) Vesteixen igual?</li> <li>h) Quina actitud té un entrevistat? I l'altre?</li> <li>i) Creus que es fixen amb les paraules que fan servir?</li> <li>j) Has sentit alguna paraula que coneguis?</li> <li>k) T'identifiques amb algun dels dos? Per què?</li> <li>l) Demana a la persona del costat com pensa que tu comuniqués més.</li> </ul> </li> <li>- Buidatge amb tota la classe i comparació de respostes. (5')</li> </ul> <p><b>INFORMADORS:</b> durant la reflexió en podem avaluar dos més.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>- El docent recull reflexions i equipara llenguatge i vestimenta (2'):                             <p>La llengua és una representació de la realitat, tant per a un mateix com enfront els altres. Una llengua i la seva forma d'emprar-la t'ajuda a definir i etiquetar el teu entorn i, a la vegada, et defineix davant de la resta de la gent. L'ús d'un lèxic, d'unes expressions o d'un to tenen una funció comunicativa, encara que sigui de forma conscient o no.</p> </li> <li>- <b>INFORMADORS</b> (3')</li> </ul>
<b>TEMPS (aprox.)</b>	36 min	

<sup>56</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=RxPZh4AnWyk>

<sup>57</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=eBlcgwz-LGQ&feature=youtu.be&t=1m48s> (minuts 1'48 a 2'48)

<sup>58</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=eZeZfClw8rM&feature=youtu.be&t=1m25s> (minuts 1'25 a 2'50)

**571764 TREBALL DE FI DE MÀSTER (CURS 2016-17)**  
 Alumne Joan Puig Moré | Tutora Iolanda Traver Vidal (UB)

RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
actiu i moderador	atent i participatiu	projector i pissarra	full en blanc
<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	reflexions escrites i informadors		
<b>COMENTARIS</b>	Aquest exercici podria adaptar-se fàcilment amb altres vídeos que el docent pugui trobar interessants. O treure algun vídeo, si anem justos de temps.		
<b>ADAPTACIÓ</b>	L'activitat s'hauria de fer amb l'alumnat amb NEE distribuït en parelles diferents.		

ACTIVITAT 4		Fem rúbrica (i posem deures)
FASE	CONTEXTUALIZACIÓ	
<b>TEMPS (aprox.)</b>	14 min	- Amb l'alumnat s'acota com serà el subtítolatge, i construïm la rúbrica d'avaluació junts (8'): <ol style="list-style-type: none"> <li>Tractament de vós o de vostè?</li> <li>Subtitulem 4 minuts per parelles, o 2 minuts cada membre de la parella? (Això és per decidir com es distribueix la nota, també.)</li> <li>Com fem les parelles? Mantenim les de l'activitat prèvia?</li> <li>S'admeten vídeos en qualsevol llengua, sempre que el subtítolatge en català s'ajusti al significat real?</li> <li>Quin tipus d'arxiu entreguem? (Comentari sobre les TIC.)                             <ul style="list-style-type: none"> <li>■ Format? Característiques?</li> </ul> </li> <li>Quin tipus de vídeos treballem?                             <ul style="list-style-type: none"> <li>■ Humor? Ficció? <i>Youtubers</i>? (Remarquem que no podem acceptar vídeos ofensius, i que han de tenir un registre informal, força col·loquial.)</li> </ul> </li> </ol> - <b>INFORMADORS (3')</b> - El docent encarrega a l'alumnat que envii per correu electrònic una o dues propostes de vídeos a subtítular, que compleixin els paràmetres consensuats. Les propostes enviades es barrejaran i repartiran entre qui n'hagi enviat. Qui no ho faci haurà de treballar un vídeo avorrit que seleccioni el docent. (3')

RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
actiu i moderador	atent i participatiu	pissarra	full en blanc
<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	atenció i informadors		
<b>COMENTARIS</b>	L'activitat de proposta de vídeos pot desenvolupar-se a través del Moodle.		
<b>ADAPTACIÓ</b>	L'activitat s'hauria de fer amb l'alumnat amb NEE distribuït en parelles diferents.		

### SESSIÓ 3

ACTIVITAT 5		#samarretes	
FASE	Descontextualització	La classe es desplaça a l'aula d'informàtica, on es farà un exercici de renovació de lèxic, tot utilitzant les TIC i refrescant conceptes. (5')	
TEMPS (aprox.)	36 min	<p><i>INFORMADORS</i>: poden repassar les sessions anteriors, per exemple (3')</p> <p>L'alumnat haurà d'obrir un processador de textos i seguir les instruccions d'una pauta<sup>59</sup>. El docent anima l'alumnat a resoldre l'últim exercici del llistat amb l'opció d'acabar-ho fora de l'aula. (20')</p> <p>El docent posa en comú l'experiència i cada alumne revela en públic la seva nova paraula, aclarint el significat que convingui. (5')</p> <p><i>INFORMADORS</i> (3')</p> <p>Al final cada alumne ha d'enviar el seu arxiu per correu electrònic. el disseny de la samarreta es pot enviar un cop s'hagi completat, a casa, o presentar-lo físicament imprès o dibuixat.</p>	
RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
organitzatiu	actiu	projector o pissarra	ordinadors
INDICADORS D'AVUACIÓ	els documents que recullen el procés de descoberta de nou lèxic		
COMENTARIS	<b>Extra:</b> depenent dels resultats obtinguts es poden dedicar minuts d'una altra sessió a comentar les samarretes a l'aula, o directament fer-ne una exposició pública.		
ADAPTACIÓ	Les instruccions tenen una adaptació per a NEE.		

ACTIVITAT 6		Acotem encara una mica més	
FASE	Descontextualització (l un punt de contextualització)	- El docent fa una breu explicació teòrica sobre la comunicació sincrònica i asincrònica a les xarxes, i les noves formes de comunicació que es proposen a internet (usos tradicionals i actuals del correu-e, registres de xats, fòrums, els programes de missatgeria instantània per a dispositius mòbils, els youtubers...).	
TEMPS (aprox.)	14 min	<p>Convé promoure la participació de l'alumnat per tal que proposin exemples. (4')</p> <p>- <i>INFORMADORS</i> (3')</p> <p>- Per què és important saber-se moure per les xarxes? Per exemple, per trobar nou lèxic a l'hora de crear contingut. A l'hora de fer subtítols ens pot interessar trobar vocabulari més especialitzat o formal, i trobar sinònims és un bon exercici per conèixer. (3')</p> <p>- El docent recorda a l'alumnat que envii per correu electrònic les seves propostes de vídeos a subtitular, si encara no ho ha fet, i que han de dur auriculars. (1')</p> <p>- <i>INFORMADORS</i> (3')</p>	

<sup>59</sup> Les instruccions de l'exercici sencer són als annexos: Estrenem paraules.

**571764 TREBALL DE FI DE MÀSTER (CURS 2016-17)**  
 Alumne Joan Puig Moré | Tutora Iolanda Traver Vidal (UB)

RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
actiu i moderador	atent i participatiu	projector o pissarra	ordinadors
INDICADORS D'AVUACIÓ		atenció i informadors	
ADAPTACIÓ		L'activitat s'hauria de fer amb l'alumnat amb NEE distribuït en parelles diferents.	

**SESSIÓ 4**

ACTIVITAT 7		Taller de subtitulatge
<b>FASE</b>	Rescontextualització	<ul style="list-style-type: none"> <li>- La classe es desplaça a l'aula d'informàtica per l'exercici final. (5')</li> <li>- El docent presenta la rúbrica d'autoavaluació i coavaluació adaptada a partir de tot allò pactat a l'activitat 4 i es comenten possibles casos de dubte que pugui tenir l'alumnat. (4')</li> <li>- <b>INFORMADORS</b> (3')</li> <li>- El docent fa un exemple oral de subtitulatge<sup>60</sup>. Insisteix en la importància de delimitar de quin minut a quin altre subtítol. (5')</li> <li>- Repartiment de vídeos<sup>61</sup> (estaria bé que ningú faci el que havia proposat, sinó la proposta d'un company). (3')</li> <li>- L'alumnat fa el subtitulatge en un processador de text. (15')</li> <li>- <b>INFORMADORS</b> (3')</li> <li>- Les parelles revisen què han fet un i altre, i tenint present la rúbrica es coavaluen oralment per veure què poden millorar. (4')</li> <li>- L'alumnat revisa els seus subtítols si ho creu convenient i en fa l'autoavaluació. (7')</li> <li>- Tant la versió final dels subtítols com l'autoavaluació s'entreguen per correu electrònic o via Moodle. (1')</li> </ul>
<b>TEMPS (aprox.)</b>	50min	

RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
conductor i moderador	actiu	auriculars extra, arxiu amb la rúbrica d'autoavaluació i el llistat dels vídeos	ordinadors (i auriculars)
INDICADORS D'AVUACIÓ		el text entregat amb els subtítols i l'autoavaluació	
COMENTARIS		Seria interessant que el docent faci una bona selecció dels vídeos a subtitular, i que diverses parelles treballin el mateix vídeo, però segments diferents, per tal de completar-ne algun i deixar-lo subtitulat sencer. <b>Extra:</b> el docent es pot plantejar fer el muntatge de vídeo amb els subtítols incrustats com a detall de final de trimestre o de curs, però es podria plantejar una sessió extra per tal que l'alumnat incrusti els seus subtítols, o almenys aquell qui porti les tasques més al dia i pugui dedicar-hi temps.	
ADAPTACIÓ		L'activitat s'hauria de fer amb l'alumnat amb NEE distribuït en parelles diferents.	

<sup>60</sup> Per exemple, un vídeo de consells de Barelones Jove: <https://www.youtube.com/watch?v=H8x-rp6Y5ck>  
 O la *youtuber* catalana Leopolda Olda, que sovint fa gala d'una varietat de registres en consonància a la seva faceta com a actriu i pot ser tot un repte: <https://www.youtube.com/channel/UCrR37-IPS346hidqb8RsAbA>

<sup>61</sup> Sistema ràpid: es numeren els enllaços seleccionats i es dona accés al Moodle o via correu electrònic a la llista, decidint quina parella fa quin enllaç. (Exemple: la parella 5 fa l'enllaç 8.)



### 3.5 Un negoci adequat (3r d'ESO)

#### 3.5.1 Continguts

Aquí s'aprofundeix encara més en els nivells de formalitat, el text i la comunicació, el llenguatge burocràtic i el paper de la llengua al nostre entorn diari<sup>62</sup>. La seqüència finalitza amb una teatralització entorn el negoci d'una botiga. També es recupera l'exercici d'interpel·lacions orals ("informadors") de la seqüència anterior, i s'incideix més en la reflexió conscient sobre el sentit que donem a les paraules que decidim emprar.

#### 3.5.2 Sessions i activitats

##### SESSIÓ 1

ACTIVITAT 1		Presentació de la seqüència	
FASE	Contextualització	- El docent projecta el vídeo del gag de la sípia de La Trinca <sup>63</sup> . (3') - Amb dos alumnes es llegeix la teatralització inicial <sup>64</sup> . Acte seguit el docent explica l'activitat final de la seqüència: recrear la història de la botiguera que no sabia explicar què venia, esmenant, reescrivint i omplint de contingut les seves intervencions. I decidir de què és la botiga. (6') - El docent recupera el concepte dels "informadors" presentat a la seqüència de 2n d'ESO. (3') - <i>INFORMADORS</i> (3')	
TEMPS (aprox.)	15 min		
RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
actiu	atent i participatiu	projector i/o pissarra	estoig
INDICADORS D'AVUACIÓ		informadors i atenció	

ACTIVITAT 2		Treball de comprensió i anàlisi d'un text	
FASE	Descontextualització	- El docent reparteix i explica l'exercici, on hi ha un text amb espais en blanc i un llistat de mots a sota que convé col·locar on pertoqui <sup>65</sup> . (5') - Per parelles, l'alumnat omple els buits del text amb els mots que apareixen a sota. (10') - Un cop fet, han de llegir el text i comentar amb la parella de què tracta. Acte seguit, apuntar la resposta al seu full. (5') - Resolució en grup i comentari de text. Què s'ha entès? Coneixem totes les paraules? Solucionem dubtes de lèxic i que cada alumne apunti el que no conegui. (Pot ser un bon moment per fer participar alguns <i>INFORMADORS</i> més.) (10') - Després de compartir el tema, l'alumnat pot esmenar, si ho considera, la seva resposta inicial sobre el contingut del text. (3') - El docent posa de relleu la importància de la llengua en la	
TEMPS (aprox.)	35 min		

<sup>62</sup> Detall als annexos.

<sup>63</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=MSJgFATMIh8>

<sup>64</sup> Als annexos: La botiguera que no venia

<sup>65</sup> Als annexos hi ha el text de patida d'aquest exercici: La lectura ciutadana.

**571764 TREBALL DE FI DE MÀSTER (CURS 2016-17)**  
 Alumne Joan Puig Moré | Tutora Iolanda Traver Vidal (UB)

		comunicació diària i recull els fulls. (2')	
RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
conductor i moderador	actiu i participatiu	projector o pissarra i l'exercici de text a desenvolupar	full en blanc
INDICADORS D'AVUACIÓ	l'exercici fet a classe		
COMENTARIS	<b>Extra:</b> un cop resolta els buits del text es pot fer un altre exercici repassant de quin tipus de mots es tracten (verbs, noms, adjectius, determinants...). També pot ser un gran text per treballar la comprensió lectora i dedicar-li una estona extra o alguna activitat més per dur a terme a casa.		
ADAPTACIÓ	L'activitat s'hauria de fer amb l'alumnat amb NEE distribuït en parelles diferents.		

## SESSIÓ 2

ACTIVITAT 3		<b>Apunts actius sobre els nivells de formalitat</b>	
FASE	Descontextualització	El docent avisa que no es poden prendre apunts. Tot seguit mostra el quadre de nivells de formalitat <sup>66</sup> i explica les característiques de la gradació, responent preguntes si n'hi ha. (5')	
TEMPS (aprox.)	33 min	<b>INFORMADORS (3')</b> Per grups (parelles o tríos) s'elaboraran uns apunts resumits (10'): <ol style="list-style-type: none"> <li>Apunteu els cinc graus de formalitat presentats</li> <li>Desenvolpeu alguna característica de cada nivell</li> <li>Afegiu dos exemples de situacions on es trobi cada nivell</li> <li>Relacioneu aquest tema amb un de diferent, amb una altra matèria</li> <li>Escriviu si esteu d'acord o no amb aquesta teoria i argumenteu-ho</li> <li>Proposeu algun cas que us faci dubtar</li> </ol> El docent guia l'activitat d'elaboració d'apunts. Al final es pot fer una posada en comú, aclarint teoria de nou i resolent dubtes. (7') El docent recull la versió final dels apunts i repassa breument els usos del "vostè-vós-tu" tal com s'havia vist en cursos anteriors. (5') <b>INFORMADORS (3')</b>	
RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
actiu, ajuts proximals (si cal)	actiu	projector o pissarra	full en blanc / apunts
INDICADORS D'AVUACIÓ	apunts de la sessió, que se'ls retornaran a la següent sessió		
COMENTARIS	<b>Extra:</b> si es creu oportú, es pot fer un incís al fet que de l'alta formalitat no fa massa anys se'n deia "parla culta", i de la molt baixa formalitat "parla vulgar". Es pot posar a debat aquest etiquetatge i la conveniència d'haver fet aquest canvi o no. (Si parlem de forma col·loquial som vulgars? O podem acceptar que cada context pot tenir el seu nivell?)		

<sup>66</sup> Als annexos: Quadre dels nivells de formalitat.

<b>ADAPTACIÓ</b>	És important que l'alumnat amb NEE pugui distribuir-se amb grups diferents. Si convé, el docent pot atendre més els grups amb aquest alumnat per assegurar el bon funcionament de l'equip.
------------------	--

<b>ACTIVITAT 4</b>		<b>Qüestió de lèxic i plurilingüisme</b>
<b>FASE</b>	Descontextualització	Es visiona una campanya de la RAE (2016) contra l'ús d'anglicismes <sup>67</sup> . (3')
<b>TEMPS (aprox.)</b>	17 min	Es debat (3'): a) Abusem dels anglicismes? b) Ens agraden perquè són més guais? c) Per què els fem servir? d) Sabem què volen dir? <b>INFORMADORS (3')</b> Parlar del perjudici de la RAE en el qual posa en dubte la capacitat comprensiva en anglès dels seus parlants. (2') Entre tota la classe, es fa llistat a la pissarra d'anglicismes que usem habitualment ( <i>double check, runnning, etc.</i> ). (3') <b>INFORMADORS (3')</b>

RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
moderador	participatiu	projector i pissarra	-
<b>INDICADORS D'AVALUACIÓ</b>	atenció i informadors		
<b>COMENTARIS</b>	És una bona activitat per coordinar-se amb l'assignatura de llengua anglesa. <b>Extra:</b> pot ser interessant dedicar temps a trobar equivalències en català a cada un dels conceptes anglesos que es llistin.		

### SESSIÓ 3

<b>ACTIVITAT 5</b>		<b>Reflexió sobre el text i la comunicació</b>
<b>FASE</b>	Descontextualització	El docent revisa l'esquema bàsic de la comunicació. (4')
<b>TEMPS (aprox.)</b>	22 min	<b>INFORMADORS (3')</b> A continuació es parla de la unitat de sentit que denominem "text", i del fet que no necessàriament ha de contenir paraules dites o escrites (comunicació verbal, no verbal o multimodal), i es resol l'exercici que hi correspon, d'intentar entendre d'entre diversos exemples quin seria un "text" (quin seria una unitat de sentit coherent, adequada i cohesionada) <sup>68</sup> . (7') <b>INFORMADORS (3')</b> El docent crida l'atenció a l'alumnat entorn la importància de les imatges (relació amb les emoticones) en la comunicació, i tot el sentit que pot donar un contingut verbal i un contingut no verbal. (5')

RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
actiu, moderador	participatiu	projector i pissarra	apunts

<sup>67</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=JBEomboXmTw>

<sup>68</sup> Hi ha una aproximació a aquesta teoria, juntament amb l'exercici corresponent, als annexos: Teoria i un exercici sobre el "text" com a unitat de sentit.

**571764 TREBALL DE FI DE MÀSTER (CURS 2016-17)**  
 Alumne Joan Puig Moré | Tutora Iolanda Traver Vidal (UB)

<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	actitud i informadors
<b>COMENTARIS</b>	<b>Extra:</b> si es creu oportú, es pot ampliar la lliçó incidint en l'adequació, la coherència i la cohesió d'un text, a partir del llibre de la matèria <sup>69</sup> .

<b>ACTIVITAT 6</b>		<b>Lectures que fan tornar boig</b>
<b>FASE</b>	Descontextualització	El docent projecta un fragment del film <i>Els dotze treballs d'Astèrix</i> <sup>70</sup> . (10')
<b>TEMPS (aprox.)</b>	28 min	A continuació, reparteix una pàgina amb text d'una convocatòria de beca <sup>71</sup> per grups (el preàmbul, o les instruccions de la sol·licitud, o fins i tot una part diferent de la convocatòria a cada grup). Cada grup (de 3 a 5 alumnes) ha de resumir el seu material (10'): a) Escriure què enteneu que diu el text, en general b) Llisteu un mínim de 5 paraules o expressions que no entengueu c) Caracteritzeu el registre del fragment (grau d'especialització, context i canal, propòsit...) d) Reescriuiu un dels punts en un llenguatge menys formal però que segueixi sent entenedor Per torns i a criteri del docent, un representant diferent de cada grup explica a la resta de l'aula cada punt (un explica què han entès, l'altre les paraules desconegudes, l'altre les característiques, etc), potser mitjançant els <i>INFORMADORS</i> . (7') El docent recull el full de cada grup, on figurin els seus membres. (1')

<b>RELACIONS INTERACTIVES</b>		<b>RECURSOS MATERIALS</b>	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
actiu, moderador	participatiu	projector i pissarra	apunts i diccionaris

<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	exposició i conclusions dels grups
<b>COMENTARIS</b>	<b>Extra:</b> entre tota l'aula es pot comentar el lèxic, així com pautar les característiques del llenguatge administratiu, amb l'ajuda del material que han analitzat (per poder-ho contextualitzar), i valorant la conveniència o no de la funció burocràcia en el llenguatge. Amb l'ajuda de diccionaris es pot buscar el significat de cada paraula que no coneguim, i llavors fer que cada grup n'expliqui una a la resta de l'aula i fer un fons comú.
<b>ADAPTACIÓ</b>	L'alumnat amb NEE es distribueix en grups diferents.

**SESSIÓ 4**

<b>ACTIVITAT 7</b>	<b>Una nova botiga</b>
--------------------	------------------------

<sup>69</sup> Els suggeriments entorn el llibre de text es basen en l'edició de 2015 dels llibres de *Llengua catalana i Literatura* d'ESO de l'editorial Teide, que són els que actualment empra l'IES Pere Barnils.

<sup>70</sup> El fragment "la casa que fa tornar boig" (entre els minuts 41 i 51 del film):  
<https://www.youtube.com/watch?v=EQn-QRKQrEs&feature=youtu.be&t=41m10s> (versió en alta definició)  
<https://www.youtube.com/watch?v=rKCMdIRGXHs&feature=youtu.be&t=36s> (versió en baixa definició)

<sup>71</sup> És interessant que sigui una font real, com aquest exemple de la seu electrònica de Granollers:  
[https://seuelectronica.granollers.cat/portal/sede/RecursosWeb/DOCUMENTOS/1/0\\_2374\\_1.pdf](https://seuelectronica.granollers.cat/portal/sede/RecursosWeb/DOCUMENTOS/1/0_2374_1.pdf)  
 També podria funcionar un exemple més proper com la normativa del centre.

<b>FASE</b>	Rescontextualització		
<b>TEMPS (aprox.)</b>	50 min	<p>La classe es desplaça a l'aula d'informàtica. (5')</p> <p>El docent comenta amb l'alumnat la rúbrica d'avaluació<sup>72</sup>. (4')</p> <p>L'alumnat obre el processador de textos, on hi ha un arxiu amb la dramatització de l'escena de la botiguera. (2')</p> <p><b>INFORMADORS</b> (3')</p> <p>L'alumnat escriu una primera versió que ha d'enviar per correu electrònic al docent. (10')</p> <p>Acte seguit, el docent dona alguns consells de densificació<sup>73</sup> i recomana repescar almenys un nom i un adjectiu de l'activitat 2. (5')</p> <p><b>INFORMADORS</b> (3')</p> <p>L'alumnat repassa el seu text i envia una segona versió per correu electrònic, marcant en negreta els canvis que ha fet. (10')</p> <p><b>INFORMADORS</b> (3')</p> <p>Finalment l'alumnat omple la seva pròpia rúbrica d'autoavaluació i l'envia al docent també per correu electrònic. (5')</p>	
<b>RELACIONS INTERACTIVES</b>		<b>RECURSOS MATERIALS</b>	
<b>Paper del professorat</b>	<b>Paper de l'alumnat</b>	<b>Professorat</b>	<b>Alumnat</b>
conductor i moderador	actiu	projector i pissarra	ordinadors
<b>INDICADORS D'AVALUACIÓ</b>	els textos entregats i l'autoavaluació		
<b>COMENTARIS</b>	A través del Moodle o un entorn en línia compartit similar es poden penjar els arxius i no cal enviar mails.		
<b>ADAPTACIÓ</b>	Es fa una rúbrica per a l'alumnat amb NEE on es contempli reescriure la conversa solventant les incoherències que hi ha de tractament formal al llarg del text (confusió de persona, canvi de registre injustificat, etc) i imaginant quin tipus de productes ven la dependent.		

### 3.6 L'entrevista adequada (4t d'ESO)

#### 3.6.1 Continguts

Es finalitza el cicle de seqüències amb la més densa, on es recuperen continguts de totes les anteriors per a aplicar-los a sessions de caràcter molt pràctic, contextualitzades en entorns laborals<sup>74</sup>. S'aborda la varietat formal, les varietats de la llengua, la caracterització de registres... i la darrera activitat de síntesi és una entrevista de feina per la qual l'alumnat ha pogut preparar-se un guió previ. També es recupera el dossier de reflexions, amb característiques similars al model emprat a la primera seqüència.

<sup>72</sup> A partir dels descriptors de l'apartat 3.7 (L'avaluació) d'aquest treball.

<sup>73</sup> Als annexos: Consells de densificació bàsics d'un text.

<sup>74</sup> Detall als annexos.

### 3.6.2 Sessions i activitats

#### SESSIÓ 1

ACTIVITAT 1		Presentació de la seqüència	
FASE	Contextualització	- El docent projecta el vídeo sobre l'entrevista de Google <sup>75</sup> . (3') - Farem una <u>entrevista de feina gravada en vídeo</u> <sup>76</sup> que posteriorment hauréu d'enviar per correu electrònic. Explicació del dossier <sup>77</sup> (amb el mateix ús que a la SD de 1r d'ESO), que es reparteix. (7') - El docent explica a l'alumnat l'existència d'un repositori de l'assignatura amb tot el material didàctic. Aprofita l'avinentsa per repassar el quadre de nivells de formalitat i la tipologia textual i els gèneres discursius. (10')	
TEMPS (aprox.)	20 min		
RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
actiu	atent i participatiu	projector i/o pissarra i porta els dossiers a punt	estoig
INDICADORS D'AVALUACIÓ		dossier	
COMENTARIS		Si es vol evitar l'ús de correus electrònics, el Moodle és una gran opció on recollir vídeos de mòbil degudament comprimits. A més, és propici que el docent comparteixi en un repositori comú (Drive o Moodle) el material usat a totes les SD, a tall de consulta.	

ACTIVITAT 2		Preparació de l'entrevista	
FASE	Contextualització	El docent explica els trets generals d'una entrevista de feina i dona alguns consells <sup>78</sup> . (5') Es fa incís en el funcionament de l'entrevista més simplificada que faran a la SD a partir del que hi ha al dossier. (5') El docent hauria de pactar amb l'alumnat la normativa que seguiran per l'entrevista. (5') <ol style="list-style-type: none"> <li>Ha de tenir una durada inferior als 3 minuts</li> <li>Ha de contenir llenguatge especialitzat</li> <li>L'alumne entrevistat facilitarà un guió a l'alumne entrevistador</li> <li>Fins a l'últim moment no es decidirà el tractament (de vostè o de vós, que el decidirà el docent o l'atzar)</li> <li>L'alumne que fa d'entrevistador gravarà l'entrevistat amb l'objectiu de poder revisar el vídeo al final de la sessió</li> <li>El vídeo s'haurà d'enviar per correu electrònic (és responsabilitat de l'alumnat gestionar aquest enviament i conèixer la tècnica per enviar aquest tipus d'arxius del mòbil per correu, ja sigui per correu directe o mitjançant un gestor d'enviament d'arxius pesats)</li> <li>Cada alumne coavaluarà un altre alumne en el paper d'entrevistat i d'entrevistador.</li> </ol> Cada alumne prepara la seva entrevista seguint l'esquema del	
TEMPS (aprox.)	30 min		

<sup>75</sup> <https://www.youtube.com/watch?v=RkG2FFxpyhs>

<sup>76</sup> És important remarcar-ho perquè l'alumnat sigui conscient del procés i no tingui excuses a l'hora de facilitar el contingut final.

<sup>77</sup> Comentaris del dossier als annexos.

<sup>78</sup> Als annexos: Consells per afrontar una entrevista de feina

**571764 TREBALL DE FI DE MÀSTER (CURS 2016-17)**  
 Alumne Joan Puig Moré | Tutora Iolanda Traver Vidal (UB)

	dossier. L'acabaran de fer a casa. (9')		
	Es deixen minuts per omplir el quadern de reflexió/dossier. (6')		
RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
organitzatiu	actiu	pissarra	dossier amb el guió
INDICADORS D'AVUACIÓ	dossier i guió de l'entrevista		
ADAPTACIÓ	El guió per a NEE és més senzill.		

**SESSIÓ 2**

ACTIVITAT 3		<b>Varietats lingüístiques i el salt al formal</b>
<b>FASE</b>	Descontextualització	El docent explica el quadre de les varietats lingüístiques, fent èmfasi en les varietats funcionals (o registres) <sup>79</sup> . (5')
<b>TEMPS (aprox.)</b>	30 min	A continuació, amb l'ajuda de l'alumnat s'intenta definir què és la varietat estàndard. (5')
		Per parelles, l'alumnat caracteritza el registre del text de l'exercici. (10')
		Individualment, es redacta una carta en la varietat estàndard descrivint el diàleg de l'exercici. (10')
		La idea és evidenciar el contrast d'una conversa col·loquial, que és derivativa i un xic caòtica, i la seva dependència del context que puguem inferir per donar-li sentit.

RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
actiu, moderador	participatiu	projector i pissarra	dossier
INDICADORS D'AVUACIÓ	dossier amb la carta resultant		
COMENTARIS	<b>Extra:</b> relacionant la configuració d'un estàndard amb la concepció que la llengua ens fa tenir del món, el docent pot obrir un debat entorn la feminització del llenguatge per part de la Candidatura d'Unitat Popular - CUP <sup>80</sup> .		
ADAPTACIÓ	L'activitat s'hauria de fer amb l'alumnat amb NEE distribuït en parelles diferents. Pel que fa a l'exercici individual, es respon un qüestionari senzill de comprensió lectora.		

ACTIVITAT 4		<b>Practiquem els registres</b>
<b>FASE</b>	Descontextualització	L'alumnat es reparteix en grups de 4 o 5. (2')

<sup>79</sup> Apunts teòrics i exercici als annexos: Varietats lingüístiques i l'estàndard.

<sup>80</sup> <http://www.catdialec.cat/feminitzar-el-llenguatge-ridiculitza-llengua/>

**571764 TREBALL DE FI DE MÀSTER (CURS 2016-17)**  
 Alumne Joan Puig Moré | Tutora Iolanda Traver Vidal (UB)

<b>TEMPS (aprox.)</b>	20 min	El docent els proposa en veu alta diverses situacions comunicatives a cada grup. <sup>81</sup> És interessant que cada grup se n'apunti un o dues, i que tots els grups les tinguin diferents. (5') Cada grup ha de caracteritzar el registre de les seves situacions, primer parlant i després apuntant cada un el consens al seu propi dossier. (8') Es comparteixen alguns resultats i s'omple la reflexió al dossier. (5')	
<b>RELACIONS INTERACTIVES</b>		<b>RECURSOS MATERIALS</b>	
<b>Paper del professorat</b>	<b>Paper de l'alumnat</b>	<b>Professorat</b>	<b>Alumnat</b>
coordinador	participatiu	projector /oi pissarra	dossier
<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	dossier		
<b>ADAPTACIÓ</b>	L'activitat s'hauria de fer amb l'alumnat amb NEE distribuït en grups diferents.		

**SESSIÓ 3**

<b>ACTIVITAT 5</b>		<b>Una carta de presentació</b>	
<b>FASE</b>	Descontextualització	La classe es desplaça a l'aula d'informàtica. (5') El docent fa un recordatori sobre les eines que tenim per treballar el lèxic i el redactat a internet. (3') A continuació amb l'alumnat es comenta un exemple de carta de presentació que es pugui localitzar a la xarxa <sup>82</sup> . Quines característiques tenen? Es llisten en comú. (7') Per parelles es redacta una versió per a correu electrònic d'aquestes cartes, en un context nou però mantenint les característiques bàsiques. (10') Un cop fet el redactat, cada parella comprova que continguin totes les característiques i l'ús del tractament formal (coherència persona-verb). El resultat s'envia per correu electrònic al docent (o s'adjunta al Moodle corresponent). (5')	
<b>TEMPS (aprox.)</b>	30 min		
<b>RELACIONS INTERACTIVES</b>		<b>RECURSOS MATERIALS</b>	
<b>Paper del professorat</b>	<b>Paper de l'alumnat</b>	<b>Professorat</b>	<b>Alumnat</b>
conductor i moderador	actiu	projector o pissarra	ordinadors
<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	exercici enviat		
<b>ADAPTACIÓ</b>	L'alumnat es reparteix per parelles.		

<sup>81</sup> Per exemple: "Un text medieval sobre herbes remeieres", "Un vídeo de *Youtube* d'un humorista en resposta a un vídeo de *Youtube* d'un *game*", "Una nota que el pare ha deixat a la nevera sobre com escalfar el sopar", "Una obra de teatre sobre joves que fan grafiti", "El fulletó d'un medicament"...

<sup>82</sup> Per exemple:

<http://www.barcelonesjove.net/sites/default/files/filelibrary/Exemple%20Carta%20presentacio%20Oficina%20Jove%20de%20Treball.pdf>



<b>ACTIVITAT 6</b>		<b>Et fem un contracte!</b>	
<b>FASE</b>	Descontextualització	L'alumnat s'agrupa amb les parelles veïnes, formant grups de 4. (2') A cada grup se'ls facilita un contracte tipus <sup>83</sup> (tres o quatre clàusules per contracte). Han de debatre si els convé signar-lo i, un cop arribin a una conclusió, redactar un correu "de resposta", per parelles, argumentant la seva decisió. Quan portin uns minuts, si convé, el docent pot donar alguna pista sobre la naturalesa negativa d'alguns contractes. Al final la carta s'ha d'enviar per correu electrònic (o adjuntar al Moodle). (12') S'omple la reflexió al dossier. (6')	
<b>TEMPS (aprox.)</b>	20 min		
<b>RELACIONS INTERACTIVES</b>		<b>RECURSOS MATERIALS</b>	
<b>Paper del professorat</b>	<b>Paper de l'alumnat</b>	<b>Professorat</b>	<b>Alumnat</b>
conductor i moderador	actiu	projector i/o pissarra	ordinadors
<b>INDICADORS D'AVUACIÓ</b>	dossier i exercici enviat		

#### SESSIÓ 4

<b>ACTIVITAT 7</b>		<b>L'entrevista de feina</b>	
<b>FASE</b>	Rescontextualització	Recordatori de la mecànica: Al llarg dels 50 minuts de classe cada parella tindrà uns 5 minuts per elaborar un vídeo amb els seus mòbils. (2') El desenvolupament aniria així (35-40'): a) L'alumnat es distribueix en parelles <sup>84</sup> (resultant-ne 12-13) b) Les parelles es distribueixen en quatre grups (de 3 o 4 parelles). c) Cada grup fa rotllana al voltant de dues taules, de forma que els quatre grups quedin distanciats a cada cantonada de l'aula. d) Durant la primera meitat de la sessió, totes les parelles fan una ronda d'entrevistes (de tres minuts cada una, com a molt) on un membre assumeix el rol d'entrevistador i càmera mentre l'altre fa d'entrevistat. Tots els grups treballen en paral·lel (de manera que en 20 minuts es podrien fer unes 15-16 entrevistes). e) Mentre una parella fa l'entrevista, una altra parella del grup els fa de jutge, fent-los una coavaluació seguint el dossier (un alumne d'una parella fa l'avaluació d'un alumne de l'altra parella, i viceversa). f) A la segona meitat de la sessió es repeteix el procés intercanviant els rols. L'ordre es pot decidir per atzar. g) En finalitzar el procés cada parella ha d'haver pogut efectuar la gravació de les dues entrevistes (una entrevistant cada	
<b>TEMPS (aprox.)</b>	50 min		

<sup>83</sup> El docent prèviament prepara cinc fragments de contractes amb quatre o cinc clàusules cada un (contracte de publicació d'un llibre, d'una productora de cinema, d'un club esportiu, d'una discogràfica, d'un laboratori, etc). Gairebé tots els contractes haurien de tenir un parany disfressat amb el vocabulari tècnic (una apropiació indeguda d'idees o similars més enllà del que seria desitjable) que faci a l'alumnat qüestionar la importància de llegir-se bé la lletra menuda i saber on s'estan ficant. O almenys tenir clares les conseqüències del que signen.

<sup>84</sup> En principi la distribució de l'alumnat a les aules de l'IES Pere Barnils ja està distribuït de forma equilibrada, i cada alumne podria funcionar amb algun dels companys del seu voltant, però el docent pot intervenir en cas que vulgui crear una parella diferent o trencar-ne alguna de massa establerta o evident.

	<p>membre), i haver fet almenys una coavaluació d'una altra. El docent assegura el compliment dels terminis (sempre dues entrevistes a la vegada, comptant uns 4-5 minuts de marge per cada parella). Els últims minuts cada alumne hauria de poder visualitzar la seva entrevista i respondre a la fitxa d'autoavaluació, tenint en compte la coavaluació. (5')</p> <p>Al final de la sessió, resolució de dubtes, valoració general i el docent recorda a l'alumnat que se li ha de facilitar una còpia de cada vídeo per correu electrònic, i recull els dossiers. Es pot tancar la sessió amb l'avaluació final de la SD. (5')</p>		
RELACIONS INTERACTIVES		RECURSOS MATERIALS	
Paper del professorat	Paper de l'alumnat	Professorat	Alumnat
organitzatiu	actiu	pissarra	dossier i mòbil amb cascos
INDICADORS D'AVALUACIÓ	vídeo resultant i avaluació i coavaluacions al dossier		
COMENTARIS	<p>Molt important: L'alumnat ha de tenir mòbils per poder gravar vídeos. Si un alumne no en té, el centre hauria de facilitar-li una càmera, si cap company li pot deixar un dispositiu.</p> <p>També pot ser profitós demanar una aula més àmplia per efectuar aquest exercici.</p> <p><b>Extra:</b> depenent dels resultats, el docent podria dedicar els primers minuts de la següent sessió a comentar els vídeos resultants i passar-ne algun a tall d'exemple, sempre amb la complicitat de l'estudiant implicat.</p>		
ADAPTACIÓ	L'activitat s'hauria de fer amb l'alumnat amb NEE distribuït en parelles diferents. Aquest alumnat, a més, tindrà una rúbrica diferent.		

### 3.7 L'avaluació

El docent posarà èmfasi en els criteris d'avaluació i en les consignes de cada exercici, exposant rúbriques i donant oportunitats a l'alumnat a rectificar o corregir les tasques quan ho precisin. El més important és fer prendre consciència del propi rendiment i apostar per la transparència i la capacitat de rectificació d'un alumne sempre que ho desitgi (donar més d'una oportunitat). Per això les consignes hauran de ser clares i entenedores. Fins i tot es poden facilitar els descriptors que es tindran en compte de cada activitat, que es poden localitzar als annexos d'aquesta proposta.

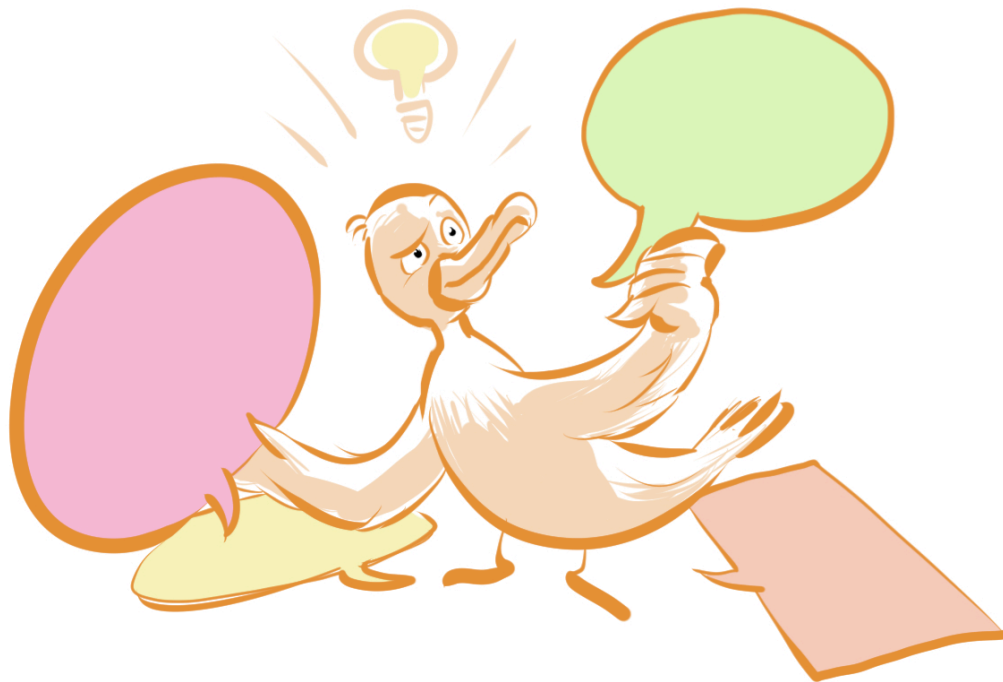
Aquesta proposta presenta quatre SD amb les seves particularitats però amb dos blocs diferents definits pel tipus d'evidències recollides. A 1r i a 4t les activitats de síntesi són un exercici oral i s'empra un dossier de reflexió, mentre que a 2n i a 3r les activitats finals són exercicis escrits i la part oral a tots dos casos es valora amb les intervencions dels "informadors". Al final de totes les activitats n'haurà de resultar una fórmula equilibrada, que doni relleu a la part formativa però també a la certificativa.

A partir dels resultats obtinguts, es podrà certificar una avaluació final a partir dels percentatges següents:

Percentatges d'avaluació SD de 1r i 4t	Percentatges d'avaluació SD de 2n i 3r
INTERACCIONS I COMPORTAMENT 20% DOSSIER (REFLEXIONS) 30% EXERCICIS 20% EXERCICI FINAL 30%	INTERACCIONS I COMPORTAMENT 30% INFORMADORS 20% EXERCICIS 20% EXERCICI FINAL 30%

Finalment, l'alumnat trobarà útil realitzar l'avaluació inicial i l'avaluació final de les SD<sup>85</sup>, per tal d'evidenciar el seu aprenentatge i fer-ne una reflexió metacognitiva.

#### 4. Limitacions i conclusions. *Sobretot, flexibilitat*



Aquestes quatre seqüències s'emmarquen en un context concret, en un centre específic, però és prou flexible i variada com per adaptar-se a altres entorns. Es poden allargar moltes activitats<sup>86</sup> i duplicar el nombre de sessions. En aquest sentit, a la majoria d'activitats hi ha un comentari amb una proposta extra, per seguir treballant.

De totes formes, és una proposta molt ambiciosa pel que fa al ritme de treball. Un bon consell seria afegir sempre 5 minuts de regal a cada sessió, per intentar espaiar-ho, encara que això comporti allargar el nombre de sessions.

<sup>85</sup> Als annexos.

<sup>86</sup> Per exemple, l'activitat 6 de 3r d'ESO podria servir per tota una sessió sobre desenvolupament de lèxic administratiu i de presa de contacte amb el llenguatge legislatiu i burocràtic.

Els quatre objectius didàctics s'apliquen amb força rigorositat a les SD, que conformen una seqüència continuada al llarg de tota l'etapa d'ESO, i s'adiuen a l'objectiu general de conscienciar de la importància de la comunicació mitjançant la llengua. Si bé és cert que podria jugar-se més amb la varietat de registres: la majoria de propostes van encarades a reforçar la comunicació formal de l'alumnat. Però teoria i pràctica funcionen bé a partir del moment que les quatre seqüències s'interrelacionen, es recorden l'una a l'altra repescant continguts i ampliant-los i retornant a alguns conceptes coneguts, per refrescar-los i fer-los perviure en el conscient de l'alumnat. Té una coherència continuada.

La metodologia emprada varia poc d'una seqüència a l'altra, però tot i que la intenció inicial era abusar més de tècniques de treball cooperatiu i de fórmules com l'aula inversa (ensenyament invertit), en el moment que la proposta va créixer fins a repartir-se per tota l'etapa la prudència va recomanar centrar-se en la viabilitat del context previst, i amb aquesta premissa edificar els fonaments. Per tant no és una proposta utòpica, sinó que es podria aplicar al centre adient. L'avaluació defuig la forma clàssica que encara ara s'aplica a aquell institut, apostant per l'avaluació formativa.

També era important (com un objectiu "ocult") que la proposta no fos repetitiva, que visités diverses vegades l'aula d'informàtica i que donés força sovint la capacitat de decidir a l'alumnat (per preparar-se el guió de l'entrevista, per inventar-se el negoci de la dependent o per escollir els vídeos a subtítular). La intenció és despertar la motivació i la curiositat a cada nova seqüència, i insistir en els conceptes principals.

#### **4.1 Aspectes a tenir en compte**

Hi ha hagut idees que han caigut durant el procés d'elaboració, com una idea per treballar la paciència a l'aula (que a cada sessió es plantegés un enigma i que no es donés la solució fins al final de la classe, per exemple). En canvi, una idea delicada que s'ha mantingut és l'ús dels "informadors" a les seqüències de 2n i 3r. Així es poden fer unes mini-avaluacions sorpresa interrompent la teoria o en moments de debat, fent que un alumne es dirigeixi a l'aula amb un tractament formal específic i comenti un tema relacionat amb el que s'està explicant. La intenció és plantejar-ho com un joc, i a l'hora mantenir un cert punt d'atenció per la possibilitat que en qualsevol moment un nou alumne sigui assaltat amb la idea de fer-lo intervenir d'alguna forma i avaluar-ne l'expressió oral. La presència d'aquests "informadors" també serveix per trencar amb l'ús del dossier de reflexió a 1r i 4t, i afegir una avaluació oral a dues SD que no en tenien cap de prevista.

La proposta està ben adaptada per a un entorn real, pensant en un centre concret, però això també és una limitació perquè comportaria molts canvis en un altre context (per exemple, en un entorn on l'alumnat sigui més castellanoparlant). També podria ser interessant afegir més teoria a la SD de 4t, que té un caràcter més pràctic i podria dependre força del bon funcionament de les SD dels cursos anteriors, però això també és un tret característic del fet que sigui una proposta continuada.

## 4.2 Altres línies a desenvolupar

Coneixent el centre on s'emmarca, es podrien desenvolupar treballs transversals complementaris a les SD previstes: per exemple, analitzar registres de textos d'Història; aprofundir en el lèxic i l'elaboració d'albarans i factures per a Tecnologia (hi ha una unitat on es fa un "simulacre" d'empresa entre l'alumnat); desenvolupar l'activitat 5, de lèxic de 2n, amb l'assignatura de Plàstica per dissenyar una samarreta real, etc).

Amb una intenció similar, part d'alguna d'aquestes SD podria creuar-se amb Tutoria i desenvolupar una nova normativa de l'aula (analitzar normatives similars en sessions de descontextualització, el tipus de lèxic i expressions, per acabar desenvolupant una nova versió a través de treballar almenys un parell d'esborranys).

A l'IES Pere Barnils hi havia molta aptitud per fer teatre, a ESO. Ganes d'interpretar i jugar a improvisar. Un joc que no va acabar entrant com a activitat a les SD podria haver estat que cada alumne desenvolupés un personatge propi (amb uns trets de parla propis, que el defineixin), i fer-lo interactuar amb alguna de les situacions comunicatives analitzades.

La creativitat és el límit, i de ben segur que totes les activitats aquí proposades podrien créixer en múltiples direccions, sempre que mantinguin un propòsit clar<sup>87</sup>.

## 5. Reflexions. *Ensenyar a aprendre*

Vaig començar amb una idea al cap a partir de l'experiència que comento a la introducció, i tot plegat va anar-me conduint als registres, als gèneres discursius, a la tipologia textual i a un projecte didàctic cada cop més extens. Primer hi havia la idea d'interrelacionar un seguit d'exercicis creatius a 1r d'ESO, però la base teòrica semblava que prenia vida pròpia i reclamava més. Venia d'una mancança que requeria una intervenció ferma des del principi, però amb continuïtat, amb un *continuum* d'accions a través de tota l'etapa.

El treball ha crescut a empentes i rodolons, perquè es tractava d'una proposta massa ambiciosa i creixia per inèrcia, com un joc de dòmino disposat en fila, on cada nova peça en suggeria la incorporació d'una altra. (Per això aquest treball té els annexos que té, finalment!) Ha estat una cursa contrarellotge esgotadora però amb un punt de satisfacció inevitable en veure concretat tot el projecte.

A títol personal, simbolitza el final d'un llarg període de dos anys durant el qual he estat pare i he acumulat crisis de salut continuades derivades de la falta de conciliació

---

<sup>87</sup> Una recomanació per a una activitat sobre lèxic que no va entrar a temps al treball: recentment s'ha posat de moda entre la comunitat de jugadors de jocs de taula un joc que es diu "Codi secret" (per ara només disponible en castellà, *Código secreto*, a Devir). Els seus jugadors han de fer associacions de conceptes i jugar amb el lèxic i el context perquè els seus companys endevinin un "codi secret" amagat darrera un seguit de fitxes amb paraules. Podria ser una eina de pràctica de lèxic excel·lent, ben treballada i adaptada al català.

laboral i familiar. Però precisament la paternitat m'ha fet més conscient que mai sobre la importància de dotar d'autonomia i criteri l'alumnat. No es tracta només d'ensenyar, sinó de dotar-los d'eines per seguir creixent.

En un món on les impressions marquen el ritme hem de fer prendre consciència de com la comunicació configura el nostre entorn i de com fa que aquest entorn ens vegi a nosaltres. La llengua és la base de la comunicació i un recurs indispensable a la societat on vivim. Les seqüències que he preparat penso que també podrien funcionar en altres assignatures de llengua, ben adaptades. En el fons es tracta de fer un toc d'atenció a la necessitat de cultivar la nostra versatilitat amb una llengua, sigui l'idioma que sigui, perquè les llengües són la base de les nostres interaccions.

La roba que portem, les sabates, els cabells... tot ens defineix, i la llengua també. No ens empassem la llengua! Digerim-la, degustem-la, gaudim-la i controlem-la. Podem escollir de quina manera ens vestim però també hem de ser capaços d'escollir de quina manera utilitzem la llengua. Si no la controlem, la llengua ens controlarà a nosaltres i a la llarga això ens pot comportar més problemes que no pas posar-nos els pantalons equivocats.



## 6. Recursos utilitzats. *Documentació de consulta*

- Al·lès, Guida (2013). *Seqüències didàctiques per aprendre la llengua - SlideShare*. Recurs virtual en línia: <https://www.slideshare.net/guidaallespons/sequencies-didactiques-per-aprendre-llengua>
- Alós, Ernest (2016). "L'IEC publica la nova 'Gramàtica de la llengua catalana', que 'flexibilitza' la norma", *El Periódico*. Article en línia: <http://www.elperiodico.cat/ca/noticias/ocio-y-cultura/iec-nova-gramatica-catalana-flexibilitza-norma-5646759>
- Álvarez, Elisa (2016). Entrevista a Claudio Marazzini: "Las nuevas tecnologías no empobrecen la lengua, tampoco lo hizo el telégrafo", *La Voz de Galicia*. Article en línia: [http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/cultura/2016/09/24/nuevas-tecnologias-empobrecen-lengua-tampoco-hizo-telegrafo/0003\\_201609G24P37991.htm](http://www.lavozdeg Galicia.es/noticia/cultura/2016/09/24/nuevas-tecnologias-empobrecen-lengua-tampoco-hizo-telegrafo/0003_201609G24P37991.htm)
- Barbieri, Alberto (2009). "El lenguaje del 'chat'", *El País*. Article en línia: [http://elpais.com/diario/2009/01/08/ciberpais/1231382423\\_850215.html](http://elpais.com/diario/2009/01/08/ciberpais/1231382423_850215.html)
- Cassany, Daniel (2001). "Decàleg didàctic de l'ensenyament de la composició", *Lectoescritura i literatura juvenil*, CRP Gavà. <http://www.xtec.es/crp-gava/dinamitzacio/llegirescri/lecinterc/cassny.html>
- Cassany, Daniel (2008). "Ejercicios de lectura i escritura per a totes les matèries", *Llegir i escriure gèneres discursius matemàtics*. Palma. [http://www.xeix.org/IMG/pdf\\_Llegir\\_i\\_escriure\\_generes\\_discursius\\_matematicos.pdf#page=12](http://www.xeix.org/IMG/pdf_Llegir_i_escriure_generes_discursius_matematicos.pdf#page=12)
- Cassany, Daniel (2008). "La lectura ciudadana", *La Lectura en España. Informe 2008: Leer para aprender*. Millán, José Antonio (coordinador), Federación de Gremios de Editores de España. <http://www.lalectura.es/docs/informe2008.pdf#page=225>
- Conrado, J. Francisco (2011). "Empobrecimiento del lenguaje", *Diario de Mallorca*. Article en línia: <http://www.diariodemallorca.es/opinion/2011/06/19/empobrecimiento-lenguaje/679708.html>
- Diversos autors (2000). *Com ens ho fem? Propostes per educar en la diversitat*. Barcelona: Graó.
- Diversos autors (2015). *Llengua catalana i Literatura d'ESO*. Editorial Teide.
- Diversos autors (2016). *Gramàtica de la llengua catalana*. Barcelona: Institut d'Estudis Catalans.
- Figueras, Neus (coord., 2005). *L'avaluació dins i fora de l'aula*. Generalitat de Catalunya. [http://www.gencat.cat/llengua/descarrega/descarrega/recursosprofessorat/avaluacio\\_dins\\_fora\\_aula.pdf](http://www.gencat.cat/llengua/descarrega/descarrega/recursosprofessorat/avaluacio_dins_fora_aula.pdf)
- García, Carlos (1995). "Lingüistas y académicos advierten del riesgo de una simplificación de la ortografía del castellano", *El País*. Article en línia: [http://elpais.com/diario/1995/06/05/cultura/802303202\\_850215.html](http://elpais.com/diario/1995/06/05/cultura/802303202_850215.html)
- Gregory, Michael; Carroll, Susanne (1978). *Language and Situation. Language Varieties and their Social Contexts*. London/Henley/Boston: Routledge & Kegan Paul.
- Halliday, M.A.K. (1985). *An Introduction to Functional Grammar*. London: Arnold (ed. 1994).
- Kapp, Karl (2012). *The Gamification of Learning and Instruction: Game-based Methods and Strategies for Training and Education*. Pfeiffer.

- Marí, Isidor (1983). "Registres i varietats de la llengua", *Com ensenyar català als adults*, 3. Barcelona: Departament de Cultura, p. 27-39.
- Martí, Eduardo; Onrubia, Javier (coords., 2000). *Psicología del desarrollo: el mundo del adolescente*. Horsori Editorial.
- Miquel, Carme (2017). "Castellanització i disquisicions lingüístiques", *Diari La Veu*. Article en línia: <https://www.diarilaveu.com/veu/31861/castellanitzacio-i-disquisicions-linguistiques-per-carme-miquel>
- Moore, Kaleigh (2016). "Study: Poor Writing Skills Are Costing Businesses Billions", *Inc*. Article en línia: <https://www.inc.com/kaleigh-moore/study-poor-writing-skills-are-costing-businesses-billions.html>
- Moreschi, Graciela (2008). *Adolescentes eternos. ¿Por qué nunca se van de casa?*. Ediciones Paidós.
- Olarte, Marcela (2016). "Las paradojas del español: expansión y empobrecimiento de la lengua de Cervantes", *El Eafitense*. Universidad EAFIT. <http://www.eafit.edu.co/medios/eleafitense/110/Paginas/las-paradojas-del-espanol.aspx>
- Palacios, Eduardo (2008). "Los filólogos discrepan sobre si la jerga joven empobrece o enriquece el español", *El confidencial*. Article en línia: [http://www.elconfidencial.com/archivo/2008/04/07/26\\_filologos\\_discrepan\\_sobre\\_jerga\\_joven\\_empobrece\\_enriquece\\_espanol.html](http://www.elconfidencial.com/archivo/2008/04/07/26_filologos_discrepan_sobre_jerga_joven_empobrece_enriquece_espanol.html)
- Payrató, Lluís (2003). *Pragmàtica, discurs i llengua oral. Introducció a l'anàlisi funcional de textos*. Barcelona: Editorial UOC.
- Plaza, Isidre; Bernabeu, Jordi (2015). "Decàleg d'intervenció socioeducativa amb adolescents i pantalles: propostes per a Secundària", *El diari de l'educació*. Article en línia: <http://diarieducacio.cat/decateg-dintervencio-socioeducativa-amb-adolescents-i-pantalles-propostes-per-a-secundaria/>
- Ramos Sabaté, Joan Marc (2010). "La evaluación de la expresión oral y escrita a través de rúbricas en primero de ESO", *Lenguaje y textos*. 32: pàg. 71-80. [http://www.sedll.org/sites/default/files/journal/la\\_evaluacion\\_de\\_la\\_expresion\\_oral\\_y\\_escrita\\_a\\_traves\\_de\\_rubricas\\_en\\_primerode\\_eso\\_ramos\\_j.m.pdf](http://www.sedll.org/sites/default/files/journal/la_evaluacion_de_la_expresion_oral_y_escrita_a_traves_de_rubricas_en_primerode_eso_ramos_j.m.pdf)
- Ramos Sabaté, Joan Marc (2016). *L'avaluació a través de rúbriques - Genially*. Recurs virtual en línia: <https://www.genial.ly/57f76895b6c0371f2848d813/lavaluacio-a-traves-de-rubriques>
- Rodríguez, Félix (coord., 2002). *El lenguaje de los jóvenes*. Ariel.
- Rodríguez, Fernando; Santiago, Raúl (2015). *Gamificación: Cómo motivar a tu alumnado y mejorar el clima en el aula (Innovación educativa)*. Digital Text.
- Rodríguez, J. Andrés (2017). "Emojis, ¿un avance o una involución del lenguaje?", *Superdeporte*. Article en línia: <http://www.superdeporte.es/vida-y-estilo/tecnologia/2017/03/06/idioma-emojis/328019.html>
- Rodríguez, Javier (2001). Entrevista a Fernando Lázaro Carreter: "Si se empobrece la lengua se empobrece el pensamiento", *El País*. Article en línia: [http://elpais.com/diario/2001/10/13/babelia/1002929950\\_850215.html](http://elpais.com/diario/2001/10/13/babelia/1002929950_850215.html)
- Schujman, Alejandro (2013). *Generación ni ni*. Lumen Humanitas.
- Silió, Elisa (2013). "Con dientes de leche y ya con mechas", *El País*. Article en línia: [http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/05/18/actualidad/1368891901\\_779846.html](http://sociedad.elpais.com/sociedad/2013/05/18/actualidad/1368891901_779846.html)
- Solé Mena, Anna (2014). *Multilingües des del bressol. Educar els fills en diverses llengües*. UOC.



- Steen, Markus (2013). "¿Empobrecimiento del lenguaje?", *Fundéu BBVA*. Article en línia: <http://www.fundeu.es/escribireninternet/empobrecimiento-del-lenguaje/>
- Surià, Scheherezade (2012). "El traductor insolente: traducir el lenguaje soez", *En la luna de Babel*. Article en línia: <https://enlalunadebabel.com/2012/12/10/el-traductor-insolente-traducir-el-lenguaje-soez/>
- Surià, Scheherezade (2014). "¡K viene el SMS!", *En la luna de Babel*. Article en línia: <https://enlalunadebabel.com/tag/empobrecimiento-del-lenguaje/>
- Trosborg, A. (1997). "Text Typology: Register, Genre and Text Type", *Text Typology and Translation*. Trosborg, Anna (coord.), John Benjamins Publishing Company.
- Trudgill, P. (1992). *Introducing language and society*. London: Penguin.
- Wallis, Lucy (2013). "¿Y si la adolescencia se prolonga hasta los 25 años?", *BBC*. Article en línia: [http://www.bbc.com/mundo/noticias/2013/09/130925\\_salud\\_25\\_frontera\\_madurez\\_adolescentes\\_ap](http://www.bbc.com/mundo/noticias/2013/09/130925_salud_25_frontera_madurez_adolescentes_ap)

### Apunts i altres recursos

En la confecció d'aquest treball també s'han utilitzat apunts d'algunes matèries del present màster: Processos i contextos educatius (Maria Pilar Álvarez), Tutoria i orientació (Mercè Álvarez), Sociologia de l'educació secundària (Xavier Martínez-Celorrio), Aprenentatge i desenvolupament dels alumnes en l'educació secundària (Gemma Pérez), Literatura catalana en els seus textos (Anna Alberni), Adquisició de segones llengües en contextos d'immersió (Encarni Carrasco), Gèneres discursius: del col·loquial al formal (Neus Nogué) i Didàctica de la llengua i la literatura catalanes i del català com a segona llengua (Joan Marc Ramos i Anna M Moreno).

Altres recursos emprats són la pàgina web general de la XTEC ([Xarxa Telemàtica Educativa de Catalunya](#)), el recurs [unportal.cat](#), el recurs [Posa't a prova](#), la web [Selecat](#) (amb mostres d'exàmens de diversos anys de Selectivitat), el recull [Aplicació de Recursos al Currículum ARC](#), els reculls de seqüències didàctiques [Llull viatja als instituts](#) i [Camins de camins](#) i alguns recursos lingüístics de la [UOC](#) i la [UB](#).



## 7. Annexos. *Alguna pregunta més?*

### Índex

---

<b>7.1 Competències i continguts clau</b>	pàg. 42
Llegenda de les competències	pàg. 42
Continguts clau de les SD	pàg. 43
<b>7.2 Complementos de les seqüències didàctiques</b>	pàg. 47
Avaluació inicial i final	pàg. 47
L'evolució del vostè-vós-tu	pàg. 47
Estrenem paraules	pàg. 48
La botiguera que no venia	pàg. 49
La lectura ciutadana	pàg. 50
Consells de densificació bàsics d'un text	pàg. 50
Consells per afrontar una entrevista de feina	pàg. 50
Dossier de l'alumnat	pàg. 51
Quadre dels nivells de formalitat	pàg. 52
Teoria i un exercici sobre el "text" com a unitat de sentit	pàg. 52
Tipologia i gèneres	pàg. 53
Varietats lingüístiques i l'estàndard	pàg. 56
<b>7.3 Indicadors i descriptors d'avaluació</b>	pàg. 58

---

## 7.1 Competències i continguts clau

### Llegenda de les competències

#### Competències clau

- Comunicació lingüística (CL)
- Competència matemàtica i competències en ciència i tecnologia (CMCT)
- Competència digital (CD)
- Competència d'aprendre a aprendre (AA)
- Competències socials i cíviques (CSC)
- Sentit d'iniciativa i esperit emprenedor (SIEE)
- Consciència i expressions culturals (CEC)

#### Competències bàsiques de l'àmbit lingüístic

##### Dimensió comunicativa

##### Comprensió lectora

1. Obtenir informació, interpretar i valorar el contingut de textos escrits de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics per comprendre'ls.
2. Reconèixer el tipus de text, l'estructura i el seu format, i interpretar-ne els trets lèxics i morfosintàctics per comprendre'l.
3. Desenvolupar estratègies de cerca i gestió de la informació per adquirir coneixement.

##### Expressió escrita

4. Planificar l'escrit d'acord amb la situació comunicativa (receptor/a, intenció) a partir de la generació d'idees i la seva organització.
5. Escriure textos de tipologia diversa i en diferents formats i suports amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística.
6. Revisar i corregir el text per millorar-lo, i tenir cura de la seva presentació formal.

##### Comunicació oral

7. Obtenir informació, interpretar i valorar textos orals de la vida quotidiana, dels mitjans de comunicació i acadèmics, incloent-hi els elements prosòdics i no verbals.
8. Produir textos orals de tipologia diversa amb adequació, coherència, cohesió i correcció lingüística, emprant-hi els elements prosòdics i no verbals pertinents.
9. Emprar estratègies d'interacció oral d'acord amb la situació comunicativa per iniciar, mantenir i acabar el discurs.

##### Dimensió literària

10. Llegir obres i conèixer els autors/ores i els períodes més significatius de la literatura catalana, castellana i universal.
11. Expressar, oralment o per escrit, opinions raonades sobre obres literàries, tot identificant gèneres, i interpretant i valorant els recursos literaris dels textos.
12. Escriure textos literaris per expressar realitats, ficcions i sentiments.

##### Dimensió actitudinal

13. Adquirir l'hàbit de la lectura com a mitjà per accedir a la informació i al coneixement, i per al gaudi personal; i valorar l'escriptura com un mitjà per estructurar el pensament i comunicar-se amb els altres.
14. Implicar-se activament i reflexiva en interaccions orals amb una actitud dialogant i d'escolta.
15. Manifestar una actitud de respecte i valoració positiva de la diversitat lingüística de l'entorn pròxim i d'arreu.

## Continguts clau de les SD

### 1r d'ESO

#### **Dimensió comprensió lectora**

Textos escrits i multimèdia (CC1, CC19, CC22, CC23):  
o Àmbits: vida quotidiana, relacions socials, vida acadèmica i mitjans de comunicació.

o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius senzills.

Textos multimèdia (CC1, CC23):

o Rel. entre text, elements icònics, simbòlics, so.

Cerca d'informació (CC3):

o Utilització de fonts diverses, de creixent grau de dificultat.

Estratègies de comprensió lectora (CC2, CC15):

o Intenció comunicativa i actitud del parlant.

o Contrast amb coneixements propis.

o Resums, esquemes, mapes conceptuals, xarxes digitals...

#### **Dimensió expressió escrita**

Textos escrits i multimèdia (CC19):

o Àmbits: vida quotidiana, relacions socials, vida acadèmica i mitjans de comunicació.

Adequació (CC5, CC19, CC22, CC23):

o Registre lingüístic.

Coherència (CC5, CC21, CC22):

o Ordenació i estructuració dels continguts.

Correcció (CC5, CC21, CC23):

o Puntuació, paràgrafs.

o Normes ortogràfiques.

#### **Dimensió comunicació oral**

Textos orals (CC7, CC8, CC9):

o Àmbits: vida quotidiana, relacions socials, vida acadèmica i mitjans de comunicació.

o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, persuasius, predictius i dels gèneres periodístics, expositius, argumentatius senzills.

o Formals i no formals.

o Planificats i no planificats.

o Recursos verbals i no verbals.

Processos de comprensió oral: reconeixement, selecció, interpretació, anticipació, inferència, retenció (CC6).

Interaccions orals presencials i multimèdia (CC6, CC7, CC8, CC16, CCD1):

o Debats.

o Cooperació i respecte envers les diferències d'opinió en les situacions de treball cooperatiu.

#### **Bloc transversal de coneixement de la llengua**

Pragmàtica (CC19):

o Registres lingüístics segons la situació comunicativa (col·loquial, familiar, estàndard).

o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius senzills.

Llenguatge audiovisual (CC24): relació entre imatge, text i so.

Elements bàsics.

Entorn personal d'aprenentatge (EPA) i dossiers personals d'aprenentatge (portafolis digitals). (CC2)

## 2n d'ESO

### **Dimensió comprensió lectora**

Textos escrits i multimèdia (CC1, CC19, CC22, CC23):

- o Àmbits: vida quotidiana, relacions socials, vida acadèmica i mitjans de comunicació.
  - o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius.
  - o Estructura dels textos.
- Cerca d'informació (CC3):
- o Estratègies de consulta per comprendre i ampliar el contingut dels textos.
  - o Estratègies prèvies a la cerca.
  - o Utilització de fonts diverses, de creixent grau de dificultat.

Estratègies de comprensió lectora (CC2, CC15):

- o Intenció comunicativa i actitud del parlant.
- o Contrast amb coneixements propis.
- o Resums, esquemes, mapes conceptuals, xarxes digitals...

### **Dimensió expressió escrita**

Textos escrits i multimèdia (CC19):

- o Àmbits: vida quotidiana, relacions socials, vida acadèmica i mitjans de comunicació.
  - o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius.
- Esriptura com a procés: planificació, textualització i revisió (CC4, CC15).

Presentacions escrites i multimèdia (CC5, CC23):

- o Estructuració.
- Cerca d'informació i de models per a la realització de treballs escrits (CC3).

Adequació (CC5, CC19, CC22, CC23):

- o Registre lingüístic.
- o Adequació lèxica.
- o Sintaxi adequada a la situació comunicativa.

Coherència (CC5, CC21, CC22):

- o Ordenació i estructuració dels continguts.

Cohesió (CC5, CC22, CC23): connectors i marcadors textuais, procediments per a la progressió del discurs.

Correcció (CC5, CC21, CC22):

- o Puntuació, paràgrafs.
  - o Normes ortogràfiques amb excepcions més conegudes.
- Presentació de l'escrit, tant en suport paper com digital (CC5):
- o Processadors de text.
- Presentació de l'audiovisual (CC5, CC23):
- o Combinació d'elements icònics, sonors, textuais.

### **Dimensió comunicació oral**

Processos de comprensió oral: reconeixement, selecció, interpretació, anticipació, inferència, retenció (CC6).

Interaccions orals presencials i multimèdia (CC6, CC7, CC8, CC16, CCD1):

- o Construcció de relacions socials a l'interior de l'aula i del centre.
- o Assertivitat i manteniment de les pròpies idees.
- o Cooperació i respecte crític envers les diferències d'opinió en les situacions de treball cooperatiu.

### **Bloc transversal de coneixement de la llengua**

Pragmàtica (CC19):

- o Registres lingüístics segons la situació comunicativa (col·loquial, familiar, estàndard).

Lèxic i semàntica (CC21):

- o Àmbit educatiu, social i personal.
- o Camps lexicosemàntics i lèxic nou.
- o Mecanismes de formació de paraules (derivació, composició, sigles, acrònims, manlleus).
- o Relacions semàntiques (polisèmia, sinonímia, antonímia, homonímia). Canvis en el significat de les paraules (eufemismes, paraules tabú).
- o Estratègies digitals de cerca lèxica.

Llenguatge audiovisual (CC24): relació entre imatge, text i so.

Elements bàsics.

Entorn personal d'aprenentatge (EPA) i dossiers personals d'aprenentatge (portafolis digitals). (CCD2)

### 3r d'ESO

#### **Dimensió comprensió lectora**

Textos escrits i multimèdia (CC1, CC19, CC22, CC23):

- o Àmbits: vida quotidiana, relacions socials, vida acadèmica i mitjans de comunicació.
- o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius, periodístics i publicitaris.
- o Estructura dels textos.

Textos multimèdia (CC1, CC23):

- o Rel. entre text, elements icònics i simbòlics, so.

Cerca d'informació (CC3):

- o Utilització de fonts diverses, de creixent grau de dificultat.

Estratègies de comprensió lectora (CC2, CC15):

- o Intenció comunicativa i actitud del parlant.
- o Idees principals i secundàries.
- o Inferències.
- o Contrast amb coneixements propis.
- o Taules, quadres, fitxes, esquemes, mapes conceptuals, xarxes digitals...

#### **Dimensió expressió escrita**

Textos escrits i multimèdia (CC19):

- o Àmbits: vida quotidiana, relacions socials, vida acadèmica i mitjans de comunicació.
- o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius, periodístics i publicitaris.

Esriptura com a procés: planificació, textualització i revisió (CC4, CC15).

Cerca d'informació i de models per a la realització de treballs escrits (CC3).

Adequació (CC5, CC19, CC22, CC23):

- o Registre lingüístic.
- o Adequació lèxica.
- o Sintaxi adequada a la situació comunicativa.

Coherència (CC5, CC21, CC22):

- o Ordenació i estructuració dels continguts.

Cohesió (CC5, CC22, CC23): connectors i marcadors textuais.

Correcció (CC5, CC21, CC22):

- o Puntuació, paràgrafs.
- o Normes ortogràfiques amb excepcions de més dificultat.

Presentació de l'escrit, tant en suport paper com digital (CC5):

- o Processadors de text.

#### **Dimensió comunicació oral**

Processos de comprensió oral: reconeixement, selecció, interpretació, anticipació, inferència, retenció (CC6).

Interaccions orals presencials i multimèdia (CC6, CC7, CC8, CC16, CCD1):

- o Construcció de relacions socials a l'interior de l'aula i del centre.
- o Assertivitat i manteniment de les pròpies idees.
- o Estratègies comunicatives per a l'inici, manteniment i finalització de les interaccions.
- o Cooperació i respecte crític envers les diferències d'opinió en les situacions de treball cooperatiu.

#### **Bloc transversal de coneixement de la llengua**

Pragmàtica (CC19):

- o Registres lingüístics segons la situació comunicativa (col·loquial, familiar, estàndard).
- o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius, periodístics i publicitaris.
- o Estructura dels diferents gèneres de text a partir dels paràgrafs i de la puntuació.

Lèxic i semàntica (CC21):

- o Lèxic apropiat a contextos concrets i quotidians.
- o Àmbit educatiu, social i personal.
- o Camps lexicosemàntics i lèxic nou, especialment de l'àmbit periodístic i publicitari.
- o Prefixos i sufixos.
- o Relacions semàntiques (polisèmia, sinonímia, antonímia, homonímia). Canvis en el significat de les paraules (metàfora, metonímia, eufemismes, paraules tabú).
- o Estratègies digitals de cerca lèxica.

Morfologia i sintaxi (CC22):

- o Categories gramaticals.
- o Noció de sintagma.
- o Consulta de diccionaris, eines informàtiques de revisió del text, compendis gramaticals i reculls de normes ortogràfiques.

Llenguatge audiovisual (CC24): relació entre imatge, text i so.

Elements funcionals.

Entorn personal d'aprenentatge (EPA) i dossiers personals d'aprenentatge (portafolis digitals). (CCD2)

#### 4t d'ESO

##### **Dimensió comprensió lectora**

Textos escrits i multimèdia (CC1, CC19, CC22, CC23):

- o Àmbits: vida quotidiana, relacions socials, vida acadèmica i mitjans de comunicació.
- o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius i administratius (carta a l'administració, instància, currículums, sol·licitud de feina, carta de presentació, formularis).

Cerca d'informació (CC3):

- o Estratègies de consulta per comprendre i ampliar el contingut dels textos.
- o Estratègies prèvies a la cerca.
- o Utilització de fonts diverses, de creixent grau de dificultat.

Estratègies de comprensió lectora (CC2, CC15):

- o Intenció comunicativa i actitud del parlant.
- o Inferències.
- o Contrast amb coneixements propis.
- o Quadres sinòptics, esquemes, mapes conceptuals, xarxes digitals...

##### **Dimensió expressió escrita**

Textos escrits i multimèdia (CC19):

- o Àmbits: vida quotidiana, relacions socials, vida acadèmica i mitjans de comunicació.
- o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius i administratius (carta a l'administració, instància, currículums, sol·licitud de feina, carta de presentació, formularis).

Esriptura com a procés: planificació, textualització i revisió (CC4, CC15).

Presentacions escrites i multimèdia (CC5, CC23).

Adequació (CC5, CC19, CC22, CC23):

- o Registre lingüístic.
- o Adequació lèxica.
- o Sintaxi adequada a la situació comunicativa.

Coherència (CC5, CC21, CC22).

Cohesió (CC5, CC22, CC23): connectors i marcadors textuais, procediments per a la progressió.

Correcció (CC5, CC21, CC22):

- o Normes ortogràfiques amb tot tipus d'excepcions.

Presentació de l'escrit, tant en paper com digital (CC5):

- o Processadors de text.

Presentació de l'audiovisual (CC5, CC23):

- o Programes de tractament de la imatge.

##### **Dimensió comunicació oral**

Textos orals (CC7, CC8, CC9):

- o Àmbits: vida quotidiana, relacions socials, vida acadèmica i mitjans de comunicació.
- o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, persuasius, predictius i dels gèneres periodístics, expositius, argumentatius, administratius (carta a l'administració, instància, currículums, sol·licitud de feina, carta de presentació, emplenat de formularis)..
- o Formals i no formals.
- o Planificats i no planificats.
- o Recursos verbals i no verbals.

Interaccions orals presencials i multimèdia (CC6, CC7, CC8, CC16, CCD1):

- o Recerca i exposició d'informació.
- o Cooperació i respecte crític envers les diferències d'opinió en les situacions de treball cooperatiu.

##### **Dimensió actitudinal i plurilingüe**

Varietats de la llengua catalana en els diferents territoris on es parlen (CC17).

- o Factors culturals, històrics i geogràfics explicatius de les varietats.

##### **Bloc transversal de coneixement de la llengua**

Pragmàtica (CC19):

- o Registres lingüístics segons la situació comunicativa (col·loquial, familiar, estàndard).
- o Gèneres de text narratius, descriptius, conversacionals, predictius, persuasius, instructius, expositius, argumentatius i administratius.
- o Estructura dels diferents gèneres de text a partir dels paràgrafs i de la puntuació.

Lèxic i semàntica (CC21):

- o Estratègies digitals de cerca lèxica.

Morfologia i sintaxi (CC22):

- o Consulta de diccionaris, eines informàtiques de revisió del text, compendis gramaticals i reculls de normes ortogràfiques.

Llenguatge audiovisual (CC24): relació entre imatge, text i so. Entorn personal d'aprenentatge (EPA) i dossiers personals d'aprenentatge (portafolis digitals). (CCD2)

## 7.2 Complements de les seqüències didàctiques

### Avaluació inicial i final

L'avaluació inicial hauria d'introduir alguns conceptes de la primera SD i donar pistes de tot allò que vindrà. Amb preguntes de l'estil següent:

- Coneixes el tractament de vostè, vós o tu? En quines situacions els fas servir?
- Què és una variant funcional o registre d'una situació comunicativa?
- De què serveix tenir consciència del context comunicatiu on estem?
- Quina importància té la llengua al dia a dia?
- La fem servir de la mateixa manera a totes les situacions?
- Com aprenem paraules noves? És important conèixer-ne?

L'avaluació final hauria de donar per assumides algunes respostes (per exemple a la pregunta "La fem servir de la mateixa manera a totes les situacions?"), i fer menys èmfasi a la interrogació i més a l'acció, donant confiança a l'alumnat:

- Escribeu un exemple d'una situació on utilitzaries el vostè, el vós i el tu. Un de cada.
- Explica breument què és una variant funcional o un registre.
- Escribeu de quina manera la llengua defineix la teva manera de ser.
- Comenta alguns recursos per aprendre lèxic nou.

### L'evolució del vostè-vós-tu

El tractament de vostè-vós-tu (gradació tradicional) en contraposició al vós-vostè-tu (gradació actual). Tradicionalment la forma vostè era la més formal.

*Josep Lacreu (1990) considera, referint-se al valencià, que "el tractament de vós provoca, en la gran majoria dels interlocutors, un distanciament superior al que suscita el de vostè" i Margarida Bassols (2001) que "el vós es percep ara com a exageradament educat, adequat per a persones que tenen un rang guanyat pel prestigi o per l'edat", valoracions que probablement són sobretot certes en relació amb les generacions més joves.*

Neus Nogué<sup>88</sup> cita les observacions anteriors per explicar com una proposta burocràtica benpensant que pretenia evitar l'oblit de la fórmula "vós" va acabar fent-lo semblar més formal i tot del que era originalment.

---

<sup>88</sup> <http://en-altres-paraules.blogspot.com.es/2015/01/sobre-el-tractament-de-vos-en-catala.html>



## Estrenem paraules

L'arxiu resultant ha de ser un arxiu de text on es constati el seguiment del procés sencer. O sigui que s'ha d'escriure afegint sempre i no esborrant res.

*NOTA: El docent facilitarà un llistat de recursos en línia que podran anar interioritzant.*

- 1.- Escriu el nom d'un ofici que coneguis
- 2.- Escriu el nom d'una afició que tinguis
- 3.- Escriu cinc paraules que s'utilitzin habitualment en un ofici que coneguis.
- 4.- Escriu cinc paraules que s'utilitzin habitualment en una afició que tinguis.
5. Escriu cinc paraules que t'agradin i que associïs amb tu.
6. Revisa si les has escrit correctament en català. Si la paraula no és en català, busca'n la traducció més fidedigne i escriu-la amb correcció.
7. De tot el llistat, escull dues paraules que t'agradin i dues paraules que no tinguis clar del tot el seu significat.
8. Busca al diccionari el significat d'aquestes paraules. Copia els resultats de la teva recerca al document.
9. Busquem nou lèxic: tot seguit, buscat sinònims de les sis paraules. Si el nou vocabulari que apareix no el coneixes, utilitza les eines adients per entendre cada concepte. Relata la teva experiència:
  - Has descobert noves paraules?
  - Se t'acuden més sistemes per descobrir noves paraules?
  - N'hi ha alguna que t'hagi cridat l'atenció?
  - Escull la paraula que hagi trobat més interessant i copia'n la seva definició.
  - Utilitza la paraula en una frase d'exemple.
10. Finalment, amb l'ordinador o en un full en blanc, dissenya una samarreta on aparegui la nova paraula.

Adaptació per a NEE: L'alumnat fa la meitat dels exercicis. 5, 6, 8, 9 i 10.

## La botiguera que no venia

Inspirat en el cas real que s'al·ludeix a la introducció d'aquest treball, el docent podria partir del següent text allargant-lo una mica més per tal de deixar clara la idea de la noia mancada de vocabulari que no s'adona que fa perillar el seu negoci "misteriós".

*Una botiga. La dependenta és jove, d'uns vint anys. Entra una clienta, que ronda la trentena.*

DEPENDENTA.  
Hola bon dia tingui!

CLIENTA.  
Bon dia! Que han obert fa poc?

DEPENDENTA.  
I tant. Vaig obrir la setmana passada.

CLIENTA.  
Entesos. I què venen, exactament?

DEPENDENTA.  
Doncs... tot allò que veu aquí al darrere. Els pots més grans, i els petits també.

CLIENTA.  
Bé. Voldria informar-me una mica del que ofereixen, dels preus i tot plegat.

DEPENDENTA.  
Ui, i tant. Mira, aquí tinc la llista de preus, per si la voleu llegir. Obrim matí i tarda, i venem tot el que veu, però també tenim un espai al darrere on farem tallers i activitats d'informació. Tot de qualitat, eh?

CLIENTA.  
Vostè es dedica a aquest sector? Té experiència?

DEPENDENTA.  
Bé, no molta, però ara faré un curs i em posaré al dia perquè he estat ocupada amb altres coses. Però tot això sempre m'ha interessat molt, eh? I sé el que li agrada a la gent que li interessa tot això.

CLIENTA.  
D'acord. I em recomana algun producte, així d'entrada?

DEPENDENTA.  
Clar que sí. Aquest d'aquí els agrada molt. Té molt èxit. Aquest altre és d'un altre color però també funciona molt bé. O aquest...

CLIENTA.  
Entesos. Disculpi, però he de sortir un moment. Gràcies per la informació, eh!

DEPENDENTA.  
No es mereixen! Torna quan vulguis!

## La lectura ciutadana

El ciutadà contemporani és un lletrat s sofisticat, tant analògic com digital, multimodal (pot comprendre i utilitzar textos que integren diversos sistemes per representar dades: escriptura, vídeo, àudio, imatge estàtica, reproducció virtual, etcètera) i també plurilingüe (es defensa amb algun idioma estranger). És un tipus voluntàriament autònom, que aspira a resoldre aquestes transaccions lletrades i ciutadanes pel seu compte; potser només necessitarà l'ajuda que preveu el propi sistema (instruccions i manuals d'ús, preguntes més freqüents). Encara més: està preparat per enfrontar-se a les pràctiques lletrades que van emergint, als nous formats i sistemes de comunicació.

Sense fer-se notar massa, l'escriptura va incrementant la seva rellevància com a eina mediadora a la nostra comunitat. Per això és necessari i intel·ligent que ens preocupem per millorar-la i dotar-la de la ductilitat i la transparència necessàries per tal que ningú no se'n senti exclòs. És simptomàtic que citem reiteradament als països més desenvolupats en benestar social com a referents de les iniciatives que avancen en la recerca d'inclusió social i l'equitat a través de la regulació de la lectura i l'escriptura. Perquè el fons del fons és aquest: llegim per viure millor i ser més feliços —i encara volem ser-ho més.

Fragment adaptat Daniel Cassany (*La lectura ciutadana*, 2008)

## Consells de densificació bàsics d'un text

1. Afegeix adjectius a la redacció
2. Afegeix algun exemple relacionat amb el que s'ha escrit
3. Afegeix connectors (a més a més, en primer lloc, de totes maneres, mentrestant, per acabar, en canvi, d'altra banda, per exemple...)

## Consells per afrontar una entrevista de feina<sup>89</sup>

1. Preparar l'entrevista. Saber a quina empresa ens dirigim, dur-hi un currículum adequat pel lloc (destacant els punts que puguin ser de més interès per a l'empresa en qüestió).
2. Salutació cordial. D'entrada sempre és millor donar la mà sempre, perquè és el més neutral.
3. Escoltar bé què ens diuen i com ens parlen, per poder adaptar el nostre registre al seu.
4. Pensar bé què volem dir i valorar quin és el moment adequat per intervenir.
5. Ser coherent i emprar la comunicació verbal i la no verbal. Evitar contradiccions.
6. Fer sense por preguntes (si són pertinents) sobre l'empresa o el lloc de treball (sou inclòs!).
7. Acomiadar-se amb un somriure.

---

<sup>89</sup> Adaptat d'una proposta del Consell Comarcal del Barcelonès (2017).

## Dossier de l'alumnat

El dossier de l'alumnat ha de contenir espai suficient (mitja pàgina diària) per reflexionar sobre les sessions. La reflexió pot ser multimodal: pot ser text, pot ser un esquema, pot ser una tira còmica... L'únic requisit és que ha de correspondre a una reflexió entorn l'aprenentatge de la sessió present. També hi ha d'haver lloc per a una reflexió final, on l'alumne revisi què ha après, i què podria millorar per tal d'intensificar el seu l'aprenentatge.

També és un espai on incloure les rúbriques i els criteris d'avaluació de les tasques que es faran. Que l'alumnat pugui prendre consciència del que es juga a cada apartat, i que pugui omplir-hi les autoavaluacions o coavaluacions que siguin pertinents, així com els exercicis que precisi omplir al dossier (quan ho especifiqui la SD).

Adaptació per a alumnat amb NEE: el dossier seria força similar, però contindria la rúbrica i els exercicis que convingui adequar. Un recurs adient a tall d'ajuda proximal seria que sota els enunciats hi hagués una frase d'inici de la resposta a tall d'exemple, per tal que l'alumne vegi clar el camí a seguir.

En el cas de 4t d'ESO, el dossier ha d'incloure també la pauta per preparar l'entrevista de l'activitat de síntesi. L'alumnat emprarà la pauta com un guió per facilitar al company que faci d'entrevistador i gravi les seves respostes en vídeo. Així l'alumne entrevistat pot preparar-se les respostes en base a la seva pauta, i controlar la durada de l'exercici (que no pot accedir els 3 minuts). Haurà de tenir clar en què consisteix el lloc de feina que vol ocupar: què sap de l'empresa on vol entrar a treballar; quines aptituds té per ocupar el lloc; per què s'ha interessat per aquell lloc de treball. L'entrevistat haurà d'apuntar a la seva pauta de què tracta el lloc al qual es presenta i deixar escrites les preguntes que li pot formular l'entrevistador. Pel que fa a l'adaptació per a alumnat amb NEE, en aquest cas hi hauria ja algunes propostes de lloc de feina a cobrir i s'eliminarà la darrera pregunta del qüestionari.

## Quadre dels nivells de formalitat

Nivells de formalitat amb els corresponents indicatius de registre <sup>90</sup>		
	NIVELL DE FORMALITAT	INDICATIUS
ALT GRAU DE FORMALITAT ?	<i>Alta formalitat</i> (en contraposició a la formalitat mitjana)	marcadament/més/molt formal pronúncia molt acurada
	<i>Formalitat mitjana</i>	formal pronúncia acurada
aquí tindriem l'estàndard amb el qual treballem a classe	<i>Formalitat baixa</i>	(més) informal menys/poc formal
	+ <i>espontaneïtat</i> (registre col·loquial)	col·loquial/col·loquialment familiar
?	<i>Formalitat molt baixa</i>	pronúncia poc acurada pronúncia ràpida i espontània
	+ <i>encara més espontaneïtat</i> (registre <b>molt</b> col·loquial)	espontàniament



**NOTA:** Les següents aportacions teòriques recullen material de Halliday (1985), Gregory i Carroll (1978), Marí (1983 i 1992) i Payrató (2003).

## Teoria i un exercici sobre el “text” com a unitat de sentit

Què és un text?
<p>És una unitat de sentit (coherent) amb una intenció comunicativa (un propòsit comunicatiu al qual s'adequa) i cohesionat (el conjunt s'explica per sí mateix per regles contextuais i gramaticals). Té una significació (camp semàntic, coherència i ortografia), un propòsit comunicatiu (adequació, pragmàtica) i cohesió (gramàtica, context, morfologia i sintaxi).</p> <p>Un text pot tenir oracions o unitats de sentit equivalents (signes: símbols, icones, indicis/índexs). Un text s'emprarà en la comunicació, ja sigui verbal, no verbal o multimodal.</p>

<sup>90</sup> Adaptat de l'Institut d'Estudis Catalans (2016).

EXERCICI: Aquests quatre exemples serien text? Argumenta-ho.

<p><b>A</b></p> <p><u>Apunt d'agenda:</u></p> <p>El dia es completa amb el mercat de pocions, música en directe, atraccions i xocolatada al llarg de la tarda. A partir de les 10 comença la passejada pels carrers i la cercavila, que acaba amb un gran dinar a la plaça dels Ases. Cada segon diumenge d'abril, el poble es vesteix de gala amb una missa a les 8 del matí.</p>	<p><b>B</b></p> <table border="0"> <tr> <td><i>enciam o cabdells</i></td> <td><i>treure diners</i></td> </tr> <tr> <td><i>tomàquets sucar xerris</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>peix</i></td> <td><i>xocolata meva</i></td> </tr> <tr> <td><i>llet (2)</i></td> <td><i>xocolata Pau</i></td> </tr> <tr> <td><i>KH-7</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>formatge ratllat</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>esponja (meva)</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>galletes Pau</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>lleixiu</i></td> <td></td> </tr> <tr> <td><i>hamburgueses</i></td> <td><i>pa</i></td> </tr> </table>	<i>enciam o cabdells</i>	<i>treure diners</i>	<i>tomàquets sucar xerris</i>		<i>peix</i>	<i>xocolata meva</i>	<i>llet (2)</i>	<i>xocolata Pau</i>	<i>KH-7</i>		<i>formatge ratllat</i>		<i>esponja (meva)</i>		<i>galletes Pau</i>		<i>lleixiu</i>		<i>hamburgueses</i>	<i>pa</i>
<i>enciam o cabdells</i>	<i>treure diners</i>																				
<i>tomàquets sucar xerris</i>																					
<i>peix</i>	<i>xocolata meva</i>																				
<i>llet (2)</i>	<i>xocolata Pau</i>																				
<i>KH-7</i>																					
<i>formatge ratllat</i>																					
<i>esponja (meva)</i>																					
<i>galletes Pau</i>																					
<i>lleixiu</i>																					
<i>hamburgueses</i>	<i>pa</i>																				
<p><b>C</b></p> 	<p><b>D</b></p> 																				

*Resposta: Excepte la A, totes serien un "text" en un sentit comunicatiu, malgrat que en algun cas s'empri la comunicació no verbal. La A no compliria els requisits en un sentit comunicatiu perquè el seu redactat no presenta l'ordre cronològic que s'esperaria d'un acte d'agenda, per la qual cosa no és coherent ni adequat.*

## Tipologia i gèneres

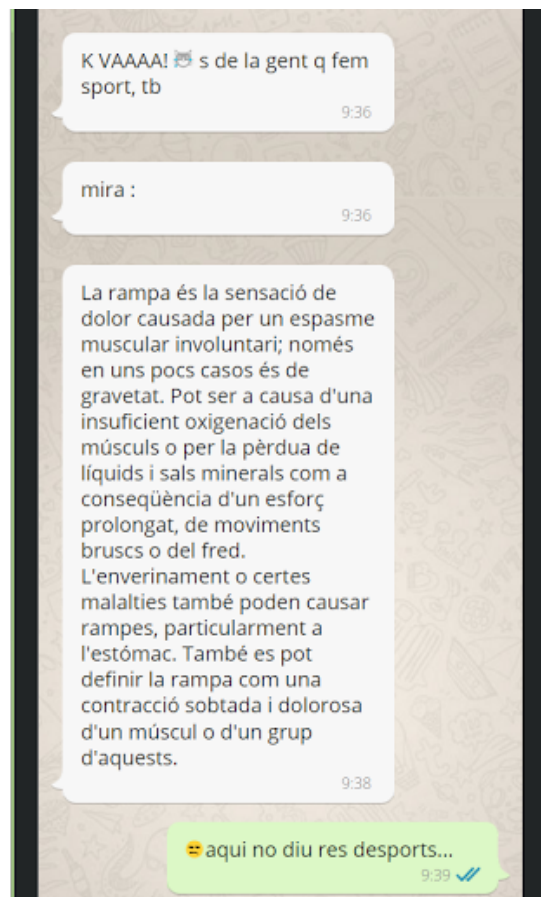
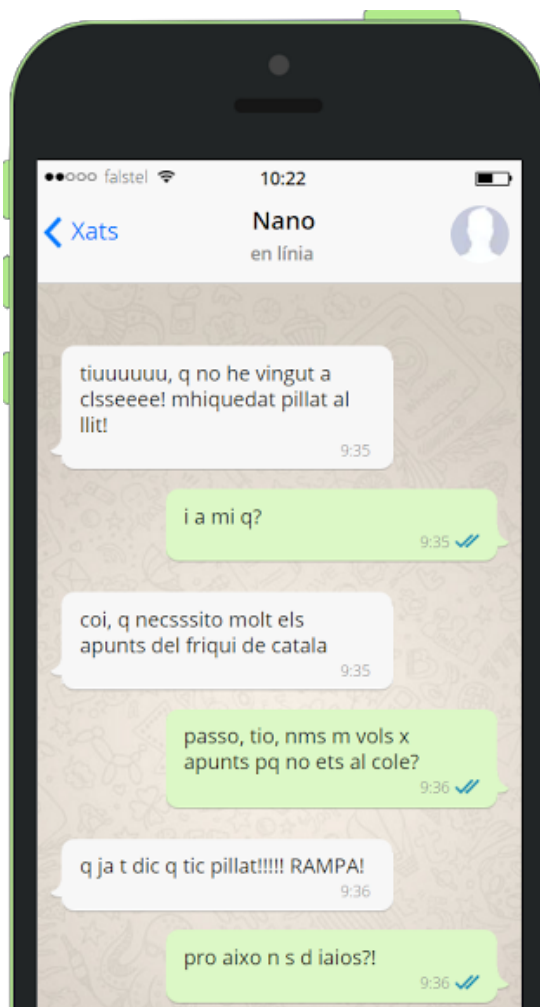
### Què és una tipologia textual?

Fa referència a la classificació de textos segons el seu propòsit. Hi ha diverses classificacions que es poden emprar, depenent de la teoria que se segueixi (Werlich proposa una classificació per "propòsits globals" mentre Adam la fa per "seqüències que comparteixen un propòsit dins un text determinat"). La nota més polèmica del més acceptat Adam és el tipus conversacional, que en certa manera al·ludeix a una estructura de diàleg, cosa que més que un tipus és una manera d'estructurar un discurs (ja sigui de tipus mèdic, administratiu, interactiu...). En tot cas, convé no confondre l'intercanvi comunicatiu entre dos o més ens al qual al·ludeix el diàleg (una entrevista, un debat, un interrogatori o fins i tot un exorcisme) amb la "conversa" en sí, que seria un gènere discursiu amb estructura de diàleg caracteritzat per la improvisació i l'absència de pautes.

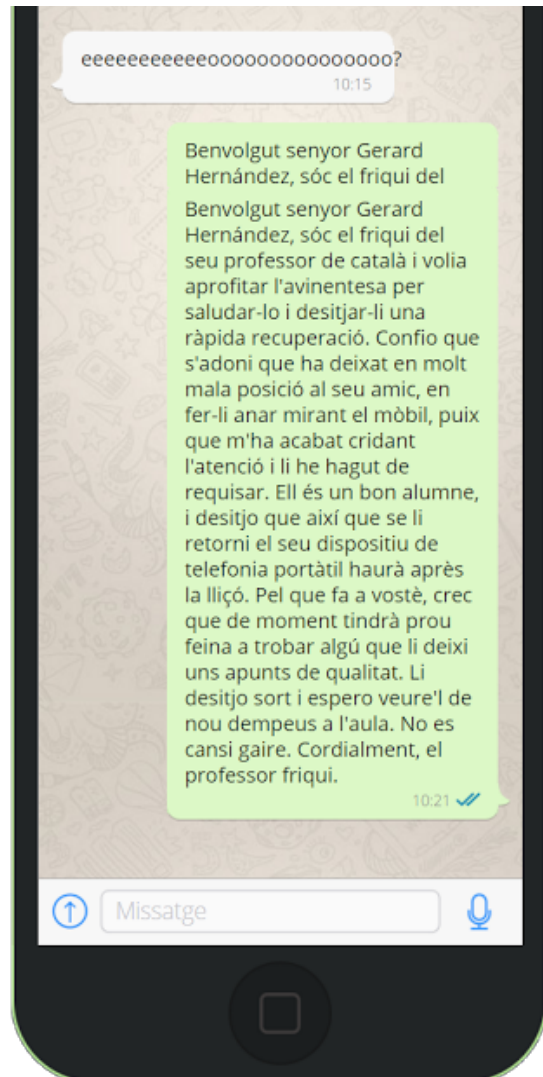
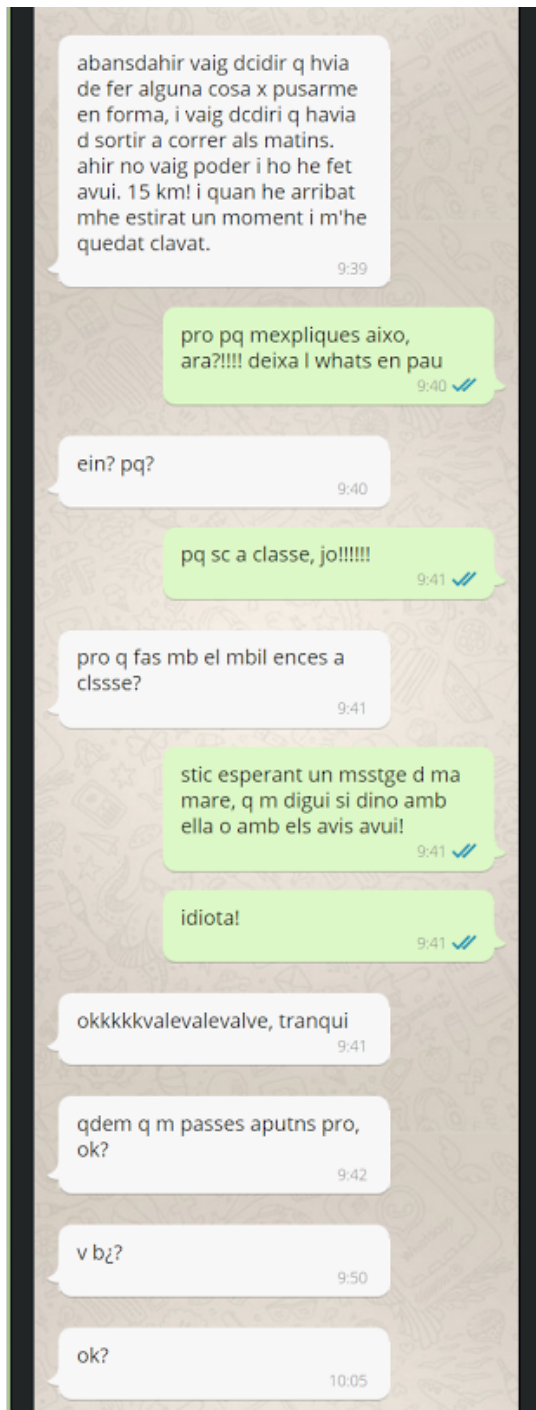
### Què és un gènere discursiu?

Qualsevol tipus de missatge que apareix regularment en una comunitat i que ha desenvolupat una estructura interna que permet identificar-lo i diferenciar-lo dels altres tipus de missatge que hi ha en el repertori d'aquella comunitat. Els gèneres, un cop identificats i diferenciats, reben un nom<sup>91</sup>: notícia, article d'opinió, poema, anunci, espai de propaganda electoral, dietari, discurs parlamentari...

#### EXERCICI DEL WHATSAPP:



<sup>91</sup> El correu electrònic, el Whatsapp o el Twitter serien gèneres? No. Són plataformes o mitjans a través dels quals es poden establir uns gèneres predominants, però no són gèneres. Prototípicament el correu-e volia ser més formal, però el seu ús també ha canviat i depèn del seu contingut. Cada plataforma tindria uns gèneres predominants, però variables per l'evolució constant dels seus usos.



Conversa recreada mitjançant l'aplicació *WhatsApp Fake Chat*<sup>92</sup>.

Imatge completa: <https://goo.gl/5pn5yE>

<sup>92</sup> <http://www.fakewhats.com/generator>



## Varietats lingüístiques i l'estàndard

Les varietats lingüístiques				
<b>VARIETATS DIALECTALS</b> (o <b>DIALECTES</b> )	geogràfiques			
	històriques / generacionals			
	socials	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ <i>origen familiar</i></li> <li>■ <i>educació</i></li> <li>■ <i>gènere</i></li> <li>■ <i>nivell socioeconòmic</i></li> <li>■ <i>grup social</i></li> <li>■ <i>ideologia</i></li> </ul>		
<b>VARIETATS FUNCIONALS</b> (o <b>REGISTRES</b> )	<i>els determina la situació comunicativa (va per gradacions), i es poden caracteritzar en un text o en un gènere discursiu</i>	<b>camp</b> (grau d'especialització en base als coneixements previs)		
		<b>mode</b> (condicions de producció i recepció)	<b>canal</b>	<ul style="list-style-type: none"> <li>■ oral</li> <li>■ escrit</li> <li>■ combinat</li> </ul>
			<b>grau</b> d'espontaneïtat o d'elaboració	
			<b>caràcter</b> immediat o diferit (en el temps i l'espai, on importa el caràcter de la participació: serà immediata encara que es faci com a reacció a una acció passada fa molt, com pot passar per exemple en una conversa de Whatsapp)	
			<b>tenor interpersonal</b> <i>es refereix al grau de formalitat (com més regulat, més formal)</i>	
<b>tenor funcional</b> (el seu propòsit) <i>per exemple, es pot especificar un propòsit d'interacció entre comunicants (emissor i receptor), o directament identificar-hi tipologies textuais</i>				

### Què és la varietat estàndard?

És la varietat comuna d'una llengua en un conjunt de parlants. Pròpia dels usos formals i públics, per bé que no sempre segueix la normativa vigent (el cas dels mitjans de comunicació, que adapten com poden els neologismes). Intenta utilitzar un vocabulari poc específic a nivell dialectal, i amb un registre mitjanament formal.

### Caracterització d'un registre

**camp:**

**mode**

(cond. de producció i recepció)

**canal:**

**grau d'espontaneïtat o d'elaboració:**

**caràcter:**

**tenor interpersonal:**

**tenor funcional** (el seu propòsit):

EXERCICI: Caracteritza el registre de la següent situació. Escriu en varietat estàndard una carta explicant l'escena següent.

*Al menjador, la MARE parla amb la seva FILLA. L'AVI parla des de la cuina.*

MARE: Per què heu trigat tant a tornar?

FILLA: És que en Josep volia portar el taló al banc, però no el trobava.

AVI: Nena, no tenim efectiu, a casa, oi?!

MARE: (*Fent cas omís a l'avi.*) Doncs ja teniu el dinar fred. Ja no sé cuinar amb fogons de gas i no calculo bé. Podries haver vingut tu, almenys!

FILLA: Jo era a un banc, esperant-lo.

MARE: Però a un banc de seure o al "banc banc"?

AVI: (*Remugant.*) Ni un euro, tu...

MARE: (*Cridant.*) Deixi-ho, avi!

AVI: És que el banc és darrere l'església. L'estiu passat ja l'havien canviat de lloc i el vam acabar trobant allà.

MARE: (*Sospirant.*) Entesos.

AVI: Doncs ja saps què toca!

FILLA: (*Encuriosida.*) Què toca, avi?

AVI: Tocarà anar al banc, que s'ha acabat el butà!

Alumnat amb NEE: 1) De què parlen, al text? 2) Quins significats té la paraula "banc"? 3) Per què l'avi proposa per aconseguir gas butà han d'anar primer al banc? 4) Amb un llenguatge clar i planer resumeix tota l'escena. 5) Has vist que entre l'avi i la mare es tracten diferent que entre la filla i la mare?

## 7.3 Indicadors i descriptors d'avaluació

1r d'ESO

Indicadors d'avaluació	Descriptors <sup>93</sup>
dossier d'aprenentatge	Reflexiona sobre el propi procés d'aprenentatge de forma evident, destaca continguts comentats a l'aula, fa una reflexió final sobre què ha après i què pot millorar del seu aprenentatge, cuida la llengua i la presentació del dossier
exercici de recerca sobre el tractament "vostè-vós-tu"	Ha resolt les preguntes de l'exercici, ha investigat més enllà de familiars immediats per trobar varietat d'exemples, la comunicació l'ha fet amb llengua correcta i normativa, utilitza un redactat normatiu, adequat, cohesionat i coherent
exercici final del joc dels arguments (inclou autoavaluació + coavaluacions)	Empra de forma evident el tractament que se li ha assignat, cuida la pronunciació de la llengua, utilitza la persona correcta quan empra verbs, parla amb fluïdesa i claredat, s'adequa al tema que se li ha proposat, aporta informació rellevant

2n d'ESO

Indicadors d'avaluació	Descriptors
informadors	La resposta es fluïda, la correcció de la llengua i el tractament s'ajusten a l'assignació que s'ha fet a l'alumne, el contingut s'ajusta a la petició que li fa el docent
reflexions sobre llengua i comunicació	Ha resolt totes les preguntes de l'exercici, les seves respostes encaixen amb les valoracions fetes amb tota la classe, utilitza una llengua correcta i normativa
procés escrit evidenciant la descoberta de nou lèxic	Ha seguit les instruccions correctament, l'arxiu s'ha entregat de forma adequada sense problemes, ha sabut utilitzar els recursos en línia adients, s'ha explicat amb correcció i amb llengua correcta i normativa, ha presentat un disseny de samarreta convenient
exercici final amb els subtítols formals d'un vídeo informal (+ autoavaluació) <sup>94</sup>	Empra el tractament que s'ha decidit, s'ha subtitulat un fragment convenient dins la durada pactada, l'entrega de l'arxiu s'ha fet amb el format i les condicions convingudes, ha participat en la proposició de vídeos candidats a subtitular

<sup>93</sup> Adaptacions: Es poden simplificar les tasques del "vostè-vós-tu" i restar importància a descriptors com l'ús de verbs amb la persona correcta a l'exercici final.

<sup>94</sup> La rúbrica de l'activitat final d'aquesta SD s'elabora a l'activitat 4 (segona sessió), per la qual cosa els descriptors poden variar lleugerament.

### 3r ESO

Indicadors d'avaluació	Descriptors
informadors	La resposta es fluïda, la correcció de la llengua i el tractament s'ajusten a l'assignació que s'ha fet a l'alumne, el contingut s'ajusta a la petició que li fa el docent
exercici sobre la comprensió d'un text	Ha resolt l'exercici i l'ha corregit durant la revisió conjunta, ha anotat significat de lèxic que no coneixia, ha sabut explicar de què tractava el text, ha usat un redactat correcte i normatiu
apunts actius de la sessió sobre nivells de formalitat	Ha resolt tots els punts de l'exercici, ha comprès els continguts de la sessió, ha trobat exemples de cada nivell, ha relacionat el contingut interdisciplinari, ha argumentat bé la seva posició, ha emprat un redactat correcte i normatiu
exercici sobre un text especialitzat d'àmbit acadèmic	El grup ha establert bones dinàmiques durant el treball, s'han resolt correctament les preguntes, s'ha caracteritzat bé el fragment analitzat, s'ha reescrit convenientment el fragment, s'ha emprat una llengua correcta i normativa
les dues versions de la teatralització de la botiguera (+ autoavaluació)	S'han fet dues versions del diàleg, s'ha millorat una versió respecte l'altra, l'exercici presenta un tractament formal adequat al llarg de tota la conversa, la proposta de negoci de l'exercici és coherent amb el seu context, la dependent a empra un llenguatge especialitzat, hi ha una seqüència descriptiva i una seqüència explicativa, s'ha utilitzat una llengua correcta i normativa <sup>95</sup>

### 4t ESO

Indicadors d'avaluació	Descriptors
dossier d'aprenentatge (reflexions)	Reflexiona sobre el propi procés d'aprenentatge de forma evident, destaca continguts comentats a l'aula, fa una reflexió final sobre què ha après i què pot millorar del seu aprenentatge, cuida la llengua i la presentació del dossier
dossier d'aprenentatge (exercicis)	Ha resolt els exercicis pertinents, ha preparat el guió de l'entrevista de forma lògica i coherent amb l'enunciat, ha escrit la carta descriptiva sobre una escena dialogada fent ús d'un registre estàndard, ha caracteritzat el registre de

<sup>95</sup> Descriptors adaptats (NEE): S'han fet dues versions del diàleg, s'ha millorat una versió respecte l'altra, l'exercici ha solventat els problemes de tractament de la teatralització original (confusió de persona, canvi de registre injustificat, etc), la proposta de negoci de l'exercici és coherent amb el context, la dependent a empra un to formal, s'utilitza una llengua correcta i normativa

	les situacions que se li van assignar en grup, utilitza un redactat normatiu i correcte,
exercici de la carta de presentació	Ha utilitzat les característiques d'una carta de presentació comentades a l'aula, ha usat un tractament formal concret de forma coherent, ha usat la llengua correcta i normativa
exercici de la valoració del contracte	Ha utilitzat una estructura de correu formal en el redactat, ha argumentat la seva decisió, ha emprat connectors adients a la seva proposta, ha sabut veure la clàusula negativa del contracte, ha emprat llengua correcta i normativa
vídeo de l'exercici final de l'entrevista (vídeo resultant + avaluació + coavaluació)	Té una durada inferior als 3 minuts, empra llenguatge especialitzat, l'alumne s'adequa a la conversa que li ofereix l'entrevistador, manté el tractament formal assignat, respon totes les consignes del seu propi guió <sup>96</sup> , s'ha tramès correctament a través d'internet i ha arribat al docent, s'empra la llengua amb correcció i dins la normativa

---

<sup>96</sup> Descriptors adaptats (NEE): El guió de l'alumnat amb NEE serà simplificat.